

บทที่ 4

การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด

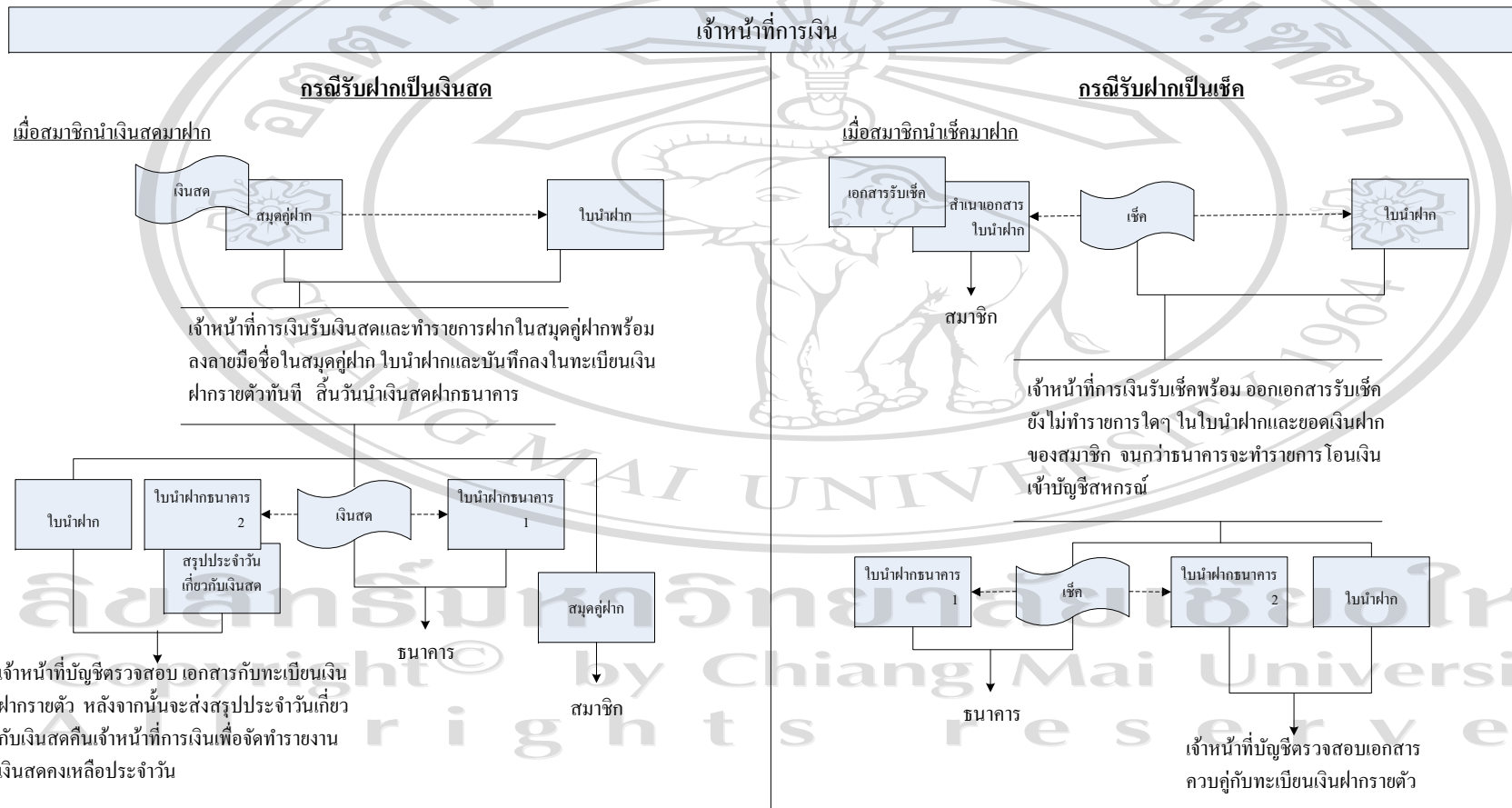
ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด โดยใช้วิธีสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายจัดการ จำนวน 6 คน เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ 4 ด้าน ได้แก่ การรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก การจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก การรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ จากสมาชิก และการจ่ายค่าใช้จ่ายรายละเอียดของผลการศึกษาแสดงได้ดังนี้

ด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีสังเกตการณ์ปฏิบัติหน้าที่ด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก พบว่า การปฏิบัติงานด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก แสดงตามภาพที่ 2 และ ภาพที่ 3

ภาพที่ 2 ทางเดินเอกสาร
แสดงการรับฝากเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนำเงิน จำกัด

(หน้า 1 จากทั้งหมด 1 หน้า)

คำอธิบายการรับฝากเงิน (ภาพที่ 2)

กรณีรับฝากเป็นเงินสด

เมื่อสมาชิกรับเงินสดมาฝากกับสหกรณ์ เจ้าหน้าที่การเงินจะรับเงินสด และทำรายการรับฝากเงินในสมุดคู่ฝาก ใบนำฝากพร้อมทั้งลงลายมือชื่อ และบันทึกลงในทะเบียนเงินฝากรายตัวทันที เมื่อสิ้นวันทำการเจ้าหน้าที่การเงินจะนำเงินสดที่ได้จากการรับฝากเงินนำฝากธนาคาร พร้อมเตรียมเอกสารจัดทำสรุปประจำวันเกี่ยวกับเงินสด ร่วมกับรายการถอนเงิน และรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่นๆ จากนั้นส่งสำเนาใบนำฝาก และสรุปประจำวันเกี่ยวกับเงินสดให้เจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบ เมื่อเจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบถูกต้องแล้วจะลงนามการตรวจสอบ และส่งสรุปประจำวันเกี่ยวกับเงินสดคืนให้แก่เจ้าหน้าที่การเงิน พร้อมกับนำสำเนาใบนำฝากตรวจสอบยอดกับทะเบียนผู้ฝากรายตัว ณ สิ้นวันทำการเจ้าหน้าที่บัญชีจะบันทึกรายการรับฝากจากสมาชิกในส่วนได้รับมอบหมาย และเสนอผู้จัดการเพื่อตรวจสอบและลงนามการตรวจสอบการบันทึกบัญชี

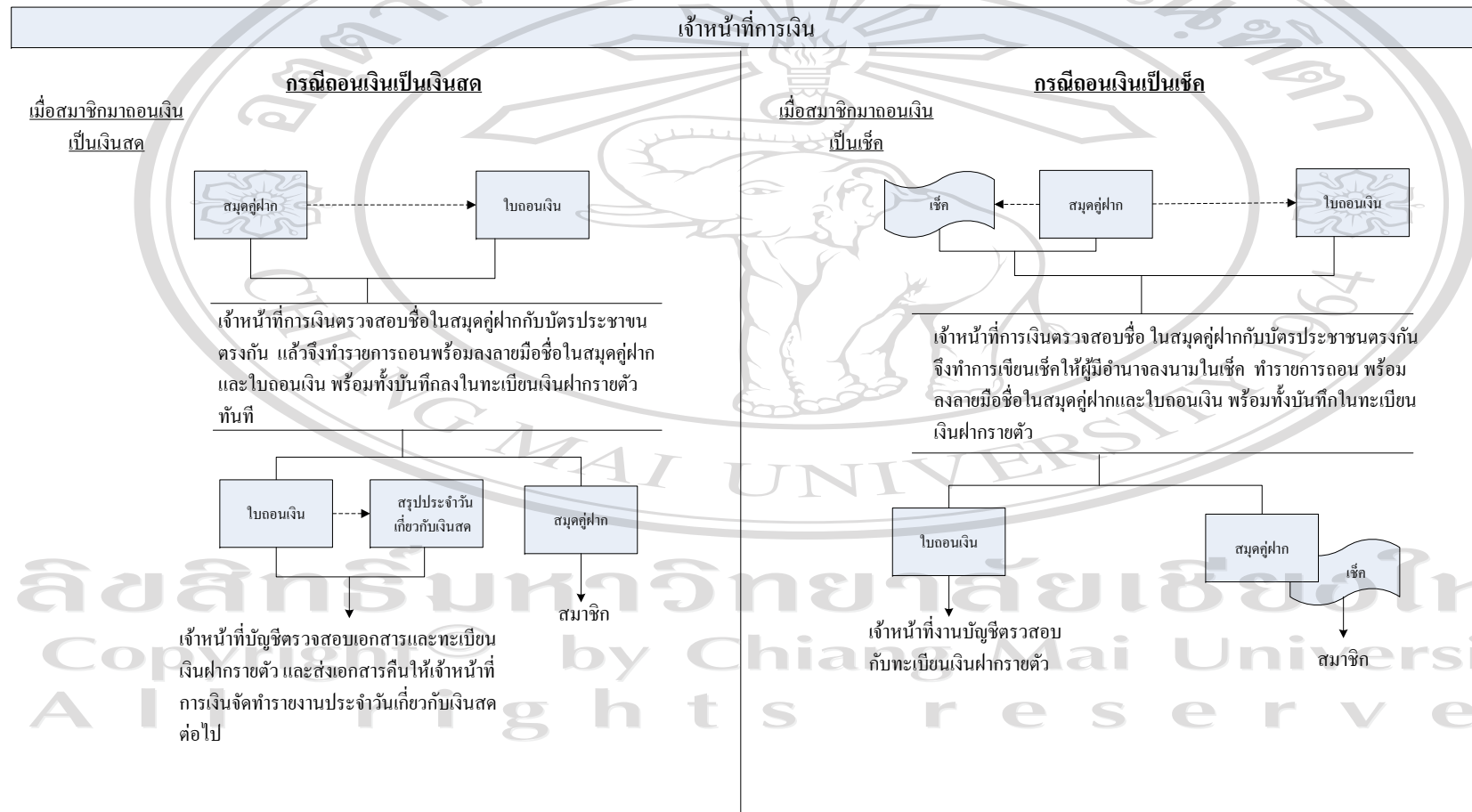
กรณีรับฝากเป็นเช็ค

การทำรายการรับฝากเป็นเช็ค เมื่อสมาชิกรับเช็คมาฝาก สมาชิกจะเขียนใบนำฝากตามปกติให้แก่เจ้าหน้าที่การเงิน พร้อมรับเอกสารรับเช็คจากเจ้าหน้าที่การงานเก็บไว้เป็นหลักฐาน เจ้าหน้าที่การเงินจะไม่ทำรายการใด ๆ ในใบนำฝาก และยอดเงินฝากของสมาชิก จนกว่าธนาคารจะทำการโอนเงินเข้าบัญชีสหกรณ์

เมื่อธนาคารได้โอนเงินเข้าบัญชีให้สหกรณ์แล้ว ทางเจ้าหน้าที่การเงินจะแจ้งให้สมาชิกทราบ พร้อมทำรายการรับฝากให้สมาชิก โดยคิดดอกเบี้ยให้แก่สมาชิกในวันดังกล่าว จากนั้นส่งใบนำฝากของสมาชิกและใบนำฝากธนาคารให้เจ้าหน้าที่บัญชีเพื่อตรวจสอบ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่บัญชีจะนำใบนำฝากธนาคารตรวจสอบยอดกับทะเบียนผู้ฝากรายตัว รายการรับฝากเงินด้วยเช็คจากสมาชิกถือเป็นรายการ โอนจากบัญชีเงินฝากธนาคารของสหกรณ์เข้าเงินฝากของสมาชิก จะไม่นำมาจัดทำรายงานเงินสดประจำวัน ณ สิ้นวันทำการ

ภาพที่ 3 ทางเดินเอกสาร
แสดงการถอนเงินฝากจากสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด

(หน้า 1 จากทั้งหมด 1 หน้า)

คำอธิบายการถอนเงินฝาก (ภาพที่ 3)

กรณีถอนเงินสด

การทำรายการถอนเงินเป็นเงินสด สมาชิกต้องนำสมุดมาด้วยทุกครั้งจึงจะสามารถถอนเงินได้ และต้องมาติดต่อด้วยตนเองพร้อมบัตรประชาชน กรณีไม่สามารถมาติดต่อด้วยตนเองได้ จะใช้สำเนาบัตรประชาชนของตนกับผู้ที่มาถอนเงินแทน เมื่อเจ้าหน้าที่การเงินตรวจสอบรายชื่อในสมุดคู่ฝากกับบัตรประชาชนตรงกันแล้ว จึงทำรายการถอนพร้อมทั้งลงลายมือชื่อในสมุดคู่ฝาก ใบถอนเงิน และบันทึกลงในทะเบียนเงินฝากรายตัวทันที สิ้นวันทำการเจ้าหน้าที่การเงินจัดทำสรุปรายการประจำวันเกี่ยวกับเงินสด ส่งใบถอนเงิน และส่งเอกสารให้เจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบ เมื่อเจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบ โดยต้องนำใบถอนเงินตรวจสอบกับทะเบียนเงินรับฝากรายตัวด้วย หลังจากนั้นจึงนำสรุปรายการประจำวันเกี่ยวกับเงินสดคืนให้กับเจ้าหน้าที่การเงินเพื่อจัดทำรายงานเงินสดประจำวัน กับรายการรับฝากเงิน และรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ เจ้าหน้าที่บัญชีจะบันทึกบัญชีตามที่ได้รับมอบหมาย และเสนอผู้จัดการเพื่อตรวจสอบและลงนามเช่นเดียวกับการฝากเงินสด

กรณีถอนเงินเป็นเช็ค

การทำรายการถอนเงินเป็นเช็ค สมาชิกต้องนำสมุดคู่ฝากมาด้วยทุกครั้ง จึงจะสามารถถอนเงินได้ และต้องมาติดต่อด้วยตนเองพร้อมบัตรประชาชน กรณีไม่สามารถมาติดต่อด้วยตนเองได้ จะใช้สำเนาบัตรประชาชนของตนกับผู้ที่มาถอนเงินแทน มอบให้แก่เจ้าหน้าที่เก็บไว้เป็นหลักฐาน เมื่อเจ้าหน้าที่การเงินตรวจสอบรายชื่อในสมุดคู่ฝากกับบัตรประชาชนตรงกันเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะจัดเขียนเช็คธนาคาร เสนอให้ผู้มีอำนาจตรวจสอบและลงนาม หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่การเงินจะทำรายการถอนพร้อมลงลายมือชื่อในสมุดคู่ฝากและใบถอนเงิน พร้อมบันทึกลงในทะเบียนเงินฝากรายตัวทันที สิ้นวันทำการเจ้าหน้าที่การเงินส่งใบถอนเงินให้เจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบกับทะเบียนเงินฝากรายตัว ซึ่งรายการถอนเงินด้วยเช็คถือเป็นรายการ โอน จะไม่นำมาจัดทำรายงานเงินสดประจำวัน ณ สิ้นวันทำการ ส่วนเจ้าหน้าที่บัญชีก็จะบันทึกบัญชีตามที่ได้รับมอบหมาย และเสนอผู้จัดการเพื่อตรวจสอบและลงนาม

นอกจากสังเกตการณ์ปฏิบัติหน้าที่การรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิกแล้ว ผู้ศึกษายังได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ ซึ่งผลการสัมภาษณ์แสดงตามตารางที่ 2 ถึงตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการควบคุมด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
ความซื่อสัตย์และจริยธรรม		
1. มีการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่	✓	
2. มีการสื่อสารทำความเข้าใจให้ทราบถึงบทลงโทษ	✓	
3. มีการดำเนินการเมื่อไม่ปฏิบัติตามที่กำหนด	✓	
บุคลากรด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก		
1. เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง	✓	
2. มีหลักประกันการทำงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง	✓	
3. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	✓	
4. มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม		✓
5. มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	✓	
โครงสร้างการดำเนินงานด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก		
1. มีการแบ่งส่วนงานที่ชัดเจน เหมาะสม	✓	
2. มีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจนและเหมาะสม	✓	
3. มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก	✓	
การบริหารทรัพยากรบุคคล		
1. มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง หลักประกันการทำงาน การให้ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร รวมถึงมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ฝ่าฝืน หรือละเมิดระเบียบที่กำหนดหรือกระทำการทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน	✓	
2. มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	✓	
3. มีแผนการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน		✓

จากตารางที่ 2 แสดงผลการสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการควบคุมด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก โดยพิจารณาจากปัจจัยเรื่อง ความซื่อสัตย์และจริยธรรม บุคลากรด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก โครงสร้างการดำเนินงานด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก การบริหารทรัพยากรบุคคล ปรากฏว่าปัจจัยที่มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์มี 2 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยความซื่อสัตย์และจริยธรรม พบว่ามีการควบคุมโดยการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และจริยธรรม ในการประพฤติ ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ มีการสื่อสารทำความเข้าใจให้ทราบถึงบทลงโทษเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรม และมีการดำเนินการเมื่อไม่ปฏิบัติตามที่กำหนด (2) ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงานด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก พบว่า มีการควบคุมโดยการแบ่งส่วนงาน แบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจน เหมาะสมและมีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก ส่วนปัจจัยที่มีการควบคุมไม่ครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์มี 2 ปัจจัย คือ (1) บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก พบว่ามีการควบคุมเรื่องเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง มีหลักประกันการทำงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ คือ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (2) ปัจจัยการบริหารทรัพยากรบุคคล พบว่า สหกรณ์จัดให้มีการควบคุมโดยมีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง หลักประกันการทำงาน การให้ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร รวมถึงมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ฝ่าฝืน หรือละเมิดระเบียบที่กำหนดหรือกระทำการทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีการควบคุมได้แก่ แผนการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิกเพื่อให้มีความรู้ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3 แสดงผลการสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
เจ้าหน้าที่รับฝากเงินทำหน้าที่รับ - จ่ายเงิน และจัดทำบัญชีย่อย		
ทุกสิ้นวันมีการตรวจสอบเอกสารการรับฝาก - ถอนเงินฝากและการบันทึกบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่รับฝาก โดยผู้มีได้ทำหน้าที่รับฝากเงิน	✓	
การปฏิบัติผิดระเบียบ ข้อบังคับ		
1. ก่อนรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นมีการตรวจสอบเงินรับฝากให้อยู่ในวงเงินกู้ยืมที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์	✓	
2. ไม่มีการรับฝากเงินจากบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิก	✓	
การรับเงินฝากและถอนเงินไม่ตรงกับหลักฐาน		
1. สมาชิกผู้ฝากเป็นผู้จัดทำใบนำฝาก/ใบถอนเงินฝาก เว้นแต่สมาชิกรายใดที่เขียนไม่ได้ขอให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้เขียนแทน แต่สมาชิกต้องลงลายมือชื่อหรือลายนิ้วมือของสมาชิกผู้ฝาก/ผู้ถอนเงินตามตัวอย่างที่ให้ไว้	✓	
2. มีการตรวจสอบลายมือชื่อผู้ถอนเงินในใบถอนเงินฝากเทียบกับบัตรตัวอย่างลายมือชื่อของผู้ฝากเงินทุกครั้งที่มีการถอนเงิน	✓	
3. ไม่มีการเก็บรักษาสมุดคู่ฝากของสมาชิกหรือผู้ฝากเงินไว้ที่สหกรณ์	✓	
4. มีการตรวจสอบใบนำฝาก/ใบถอนเงินฝากเปรียบเทียบกับสมุดคู่ฝากและแผ่นบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินฝาก พร้อมทั้งลงลายมือชื่อกำกับ	✓	
5. มีการยื่นขออนุญาตเงินรับฝากอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง		✓
บัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินรับฝากไม่ถูกต้อง		
1. มีการบันทึกรายการฝาก - ถอนในแผ่นบัญชีย่อยรายบุคคลทันทีที่มีการฝาก - ถอน	✓	
2. มีการเปรียบเทียบจำนวนเงินฝาก - ถอนระหว่างบัญชีคุมกับบัญชีย่อย	✓	
การคำนวณดอกเบี้ยเงินรับฝากผิดพลาด		
1. มีการประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในที่เปิดเผย	✓	
2. มีการทดสอบการคำนวณดอกเบี้ยเงินรับฝาก/ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณดอกเบี้ย	✓	

จากตารางที่ 3 แสดงผลการสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก โดยความเสี่ยงที่นำมาพิจารณา ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่รับฝากเงิน ทำหน้าที่รับ-จ่ายเงินและจัดทำบัญชีย่อย การปฏิบัติผิดระเบียบ ข้อบังคับ การรับเงินฝากและถอนเงินไม่ตรงกับหลักฐาน บัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินรับฝากไม่ถูกต้อง การคำนวณดอกเบี้ยเงินรับฝากผิดพลาด ผลการสัมภาษณ์ปรากฏว่าสหกรณ์มีการพิจารณาความเสี่ยงและจัดกิจกรรมการควบคุม ครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ 4 เรื่อง ได้แก่ (1) ความเสี่ยงเรื่องเจ้าหน้าที่รับฝากเงินทำหน้าที่รับ-จ่ายเงินและจัดทำบัญชีย่อย พบว่ามีกิจกรรมการควบคุม โดยทุกสิ้นวันมีการตรวจสอบเอกสารการรับฝาก-การถอนเงินฝาก และการบันทึกบัญชีเจ้าหน้าที่เงินรับฝาก โดยผู้มีได้ทำหน้าที่รับฝากเงิน (2) ความเสี่ยงเรื่องปฏิบัติผิดระเบียบ ข้อบังคับ พบว่า มีกิจกรรมการควบคุม โดยก่อนรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นมีการตรวจสอบเงินรับฝากให้อยู่ในวงเงินกู้ยืมที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ และไม่มีมีการรับฝากเงินจากบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิก (3) ความเสี่ยงเรื่องบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินรับฝากไม่ถูกต้อง พบว่ามีกิจกรรมการควบคุม โดยการบันทึกรายการฝาก-ถอนในแผ่นบัญชีย่อยรายบุคคลทันทีที่มีการฝาก-ถอน มีการเปรียบเทียบจำนวนเงินฝาก-ถอนระหว่างบัญชีคู่กับบัญชีย่อย และ (4) ความเสี่ยงเรื่อง การคำนวณดอกเบี้ยเงินรับฝากผิดพลาด พบว่า มีกิจกรรมการควบคุม โดยการประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในที่เปิดเผย และมีการทดสอบการคำนวณดอกเบี้ยเงินรับฝาก/ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณดอกเบี้ย ส่วนความเสี่ยงที่สหกรณ์จัดกิจกรรมการควบคุม ไม่ครบตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการรับเงินฝากและถอนเงิน ไม่ตรงกับหลักฐาน พบว่ามีการจัดกิจกรรมควบคุมโดยกำหนดให้สมาชิกผู้ฝากเป็นผู้จัดทำใบนำฝาก/ใบถอนเงินฝาก เว้นแต่สมาชิกรายใดที่เขียนไม่ได้อาจให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้เขียนแทนแต่สมาชิกต้องลงลายมือชื่อหรือลายนิ้วมือของสมาชิกผู้ฝาก/ผู้ถอนเงินตามตัวอย่างที่ให้ไว้ มีการตรวจสอบลายมือชื่อผู้ถอนเงินในใบถอนเงินฝากเทียบกับบัตรตัวอย่างลายมือชื่อของผู้ฝากเงินทุกครั้งที่มีการถอนเงิน ไม่มีการเก็บรักษาสมุดคู่ฝากของสมาชิกหรือผู้ฝากเงินไว้ที่สหกรณ์ มีการตรวจสอบใบนำฝาก/ใบถอนเงินฝากเปรียบเทียบกับสมุดคู่ฝากและแผ่นบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินฝาก พร้อมทั้งลงลายมือชื่อกำกับ ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เรื่องการยื่นขอยอดเงินรับฝากอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ตารางที่ 4 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
ข้อมูลข่าวสาร		
1. มีการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นจากสมาชิก	✓	
2. มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้ในการบริหารและตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	✓	
3. มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำแนะนำ เสนอต่อที่ประชุมใหญ่	✓	
4. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก และการประชาสัมพันธ์ด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก	✓	
5. มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร	✓	
6. มีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากแก่สมาชิกอย่างรวดเร็ว	✓	
ระบบสารสนเทศ		
1. คณะกรรมการดำเนินการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับเงินฝากของสมาชิกในการบริหารงานทันต่อเหตุการณ์	✓	
2. มีคู่มือ / คำแนะนำการปฏิบัติงาน หรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้	✓	
3. สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อให้ปฏิบัติงานต่อไปได้	✓	
4. มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม	✓	
5. ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ เหมาะสมกับการใช้งาน		✓
การป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ		
1. มีระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล		✓
2. มีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์	✓	
3. มีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ		✓
4. มีการสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอ ตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย	✓	

ตารางที่ 4 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก (ต่อ)

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
5. มีระบบป้องกันและเตือนภัยที่จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้า รับเหตุสุดวิสัย	✓	
6. มีการจัดวางคอมพิวเตอร์ ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	✓	

จากตารางที่ 4 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก โดยพิจารณาในเรื่องข้อมูลข่าวสาร ระบบสารสนเทศและการป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ ปรากฏว่าเรื่องที่มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ได้แก่เรื่องข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ มีการควบคุมโดยการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นจากสมาชิก มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้ในการบริหารและตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำแนะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก และการประชาสัมพันธ์ด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร และมีการให้บริการรับ-ถอนเงินฝากแก่สมาชิกอย่างรวดเร็ว ส่วนที่เรื่องสหกรณ์มีการควบคุมไม่ครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ มี 2 เรื่อง คือ (1) ระบบสารสนเทศ พบว่าเรื่องที่มีการควบคุม ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับเงินฝากในการบริหารงานทันต่อเหตุการณ์ มีคู่มือ/คำแนะนำการปฏิบัติงาน หรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้ สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อให้ปฏิบัติงานต่อไปได้ มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีการควบคุม ได้แก่ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ เหมาะสมกับการใช้งาน (2) การป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ พบว่าเรื่องที่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ การสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย ระบบป้องกันและเตือนภัยที่จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้ารับเหตุสุดวิสัย และมีการจัดวางคอมพิวเตอร์ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ คือ ระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล และมีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 5 แสดงผลการสัมภาษณ์การติดตามและประเมินผลการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
1. มีรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก	✓	
2. คณะกรรมการดำเนินการมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก โดยสม่ำเสมอ	✓	
3. มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก	✓	
4. มีการรายงานปัญหาของการการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์	✓	
5. มีการเปรียบเทียบการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิกกับแผนงานที่กำหนดไว้	✓	
6. มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก	✓	
7. มีการนำข้อสังเกต / ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี / ผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิกมาพิจารณาดำเนินการ	✓	
8. มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก		✓

จากตารางที่ 5 แสดงผลการสัมภาษณ์การติดตามและประเมินผลการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก โดยพิจารณาในเรื่องการรายงาน การติดตาม การประชุม การเปรียบเทียบ การปรับปรุงแก้ไข ปรากฏว่าสหกรณ์มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ 7 เรื่อง คือ (1) มีรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก (2) คณะกรรมการดำเนินการมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก โดยสม่ำเสมอ (3) มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก (4) มีการรายงานปัญหาของการการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ (5) มีการเปรียบเทียบการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิกกับแผนงานที่กำหนดไว้ (6) มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก และ (7) มีการนำข้อสังเกต / ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี / ผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิกมาพิจารณาดำเนินการ ส่วนเรื่องที่

ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ได้แก่ การติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก

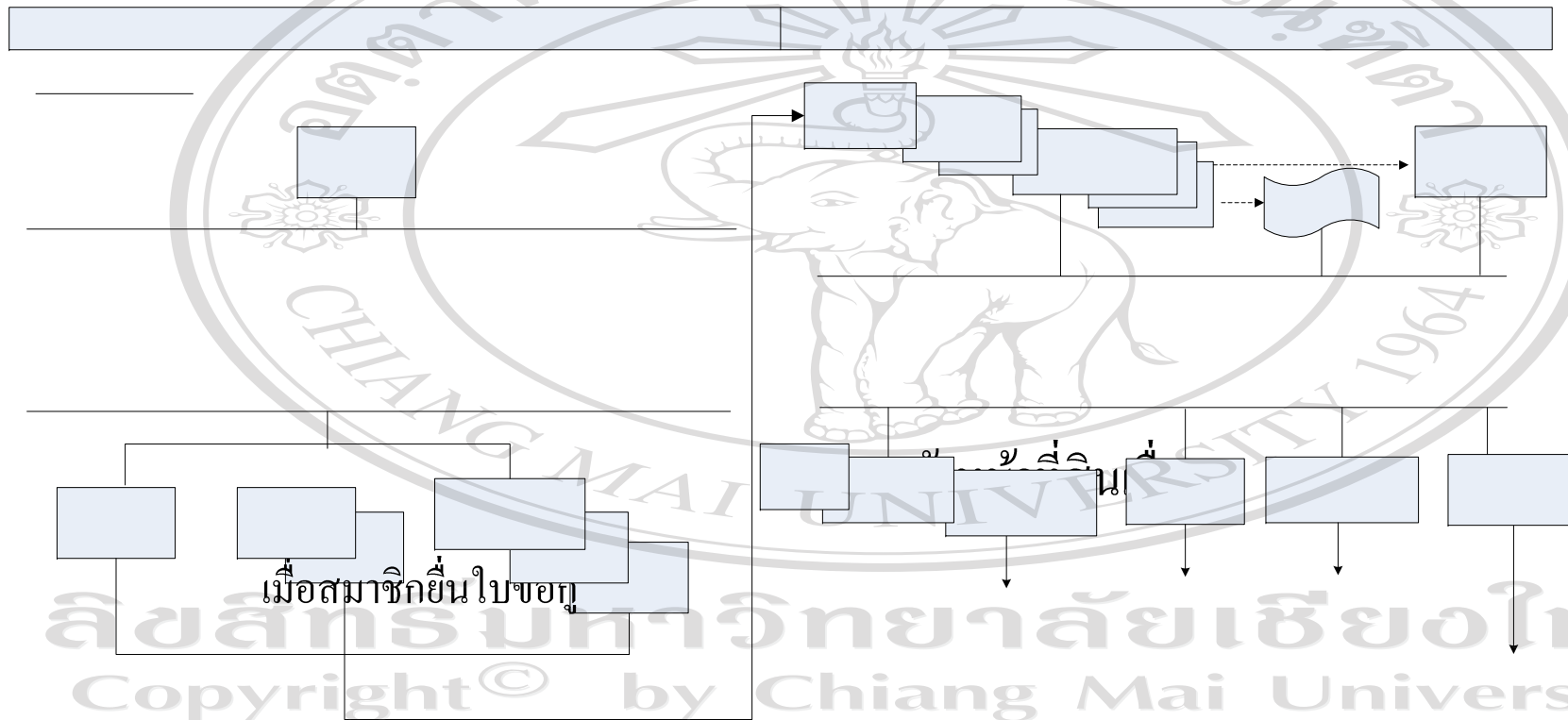
ด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีสังเกตการณ์การปฏิบัติหน้าที่ด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก พบว่า การปฏิบัติงานด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก แสดงตามภาพที่ 4

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 4 ทางเดินเอกสาร
 แสดงการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

เจ้าหน้าที่สินเชื่อรับใบขอกู้แล้วจะตรวจสอบรายละเอียดในใบขอกู้เกี่ยวกับเงื่อนไข วงเงินกู้ ผู้ค้ำประกัน การผ่อนชำระ อื่น ๆ หลังจากนั้นจะส่งให้กับผู้ช่วยผู้จัดการเพื่อรวบรวมนำเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อพิจารณาอนุมัติ และเมื่อผ่านการอนุมัติแล้วจะนำไปจัดทำสัญญา

คำอธิบายการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก (ภาพที่ 4)

เมื่อเจ้าหน้าที่สินเชื่อบริการรับใบขอกู้จากสมาชิกจะตรวจสอบรายละเอียดในใบขอกู้เกี่ยวกับเงื่อนไข วงเงินกู้ ผู้ค้ำประกัน การผ่อนชำระ และรายละเอียดอื่น ๆ หลังจากนั้นจะส่งให้กับผู้ช่วยผู้จัดการในตำแหน่งงานธุรการเพื่อรวบรวมนำเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการเพื่อขออนุมัติ และเมื่อผ่านการอนุมัติแล้วจะนำไปจัดทำสัญญาเงินกู้ และสัญญาค้ำประกัน ให้ผู้กู้และผู้ค้ำประกัน พร้อมคู่สมรส (ถ้ามี) ลงนาม เพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่การเงิน

เมื่อเจ้าหน้าที่การเงินได้รับเอกสารจากเจ้าหน้าที่สินเชื่อก็จะนำไปจัดทำเช็ค ใบสำคัญจ่าย และบันทึกลงในทะเบียนคุมเช็ค เสนอต่อผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติ แจ้งให้ผู้กู้มาลงนามรับเช็คในเอกสาร ส่งมอบเช็คให้ผู้กู้พร้อมสำเนาสัญญาเงินกู้ ส่วนสำเนาสัญญาค้ำประกันจะมอบให้แก่ผู้ค้ำประกัน หลังจากนั้นจะส่งใบขอกู้ สัญญาเงินกู้ และสัญญาค้ำประกันแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนเพื่อบันทึกในทะเบียนเงินกู้รายตัว และเก็บเอกสารเข้าแฟ้ม สำหรับใบสำคัญจ่ายจะส่งให้แก่เจ้าหน้าที่บัญชีเพื่อตรวจสอบกับทะเบียนเงินกู้รายตัว

นอกจากสังเกตการณ์ปฏิบัติหน้าที่การจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกแล้ว ผู้ศึกษายังสามารถทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ ซึ่งผลการสัมภาษณ์แสดงตามตารางที่ 6 ถึงตารางที่ 9 ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 6 แสดงผลการสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการควบคุมด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
ความซื่อสัตย์และจริยธรรม		
1. มีการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่	✓	
2. มีการสื่อสารทำความเข้าใจให้ทราบถึงบทลงโทษ	✓	
3. มีการดำเนินการเมื่อไม่ปฏิบัติตามที่กำหนด	✓	
บุคลากรการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก		
1. เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง	✓	
2. มีหลักประกันการทำงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง	✓	
3. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	✓	
4. มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม		✓
5. มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	✓	
โครงสร้างการดำเนินงานด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก		
1. มีการแบ่งส่วนงานที่ชัดเจน เหมาะสม	✓	
2. มีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจนและเหมาะสม	✓	
3. มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก	✓	
การบริหารทรัพยากรบุคคล		
1. มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง หลักประกันการทำงาน การให้ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร รวมถึงมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ฝ่าฝืน หรือละเมิดระเบียบที่กำหนดหรือกระทำการทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน	✓	
2. มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	✓	
3. มีแผนการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน		✓

จากตารางที่ 6 แสดงผลการสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการควบคุมด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก โดยพิจารณาจากปัจจัยเรื่อง ความซื่อสัตย์และจริยธรรม บุคลากรด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก โครงสร้างการดำเนินงานด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก การบริหารทรัพยากรบุคคลด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก ปรากฏว่าปัจจัยที่มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์มี 2 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยความซื่อสัตย์และจริยธรรม พบว่ามีการควบคุมโดยการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และจริยธรรมในการประพฤติ ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ มีการสื่อสารทำความเข้าใจให้ทราบถึงบทลงโทษเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรม และมีการดำเนินการเมื่อไม่ปฏิบัติตามที่กำหนด (2) ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงานด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก พบว่า มีการควบคุมโดยการแบ่งส่วนงาน แบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจน เหมาะสมและมีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในด้านจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก ส่วนปัจจัยที่สหกรณ์มีการควบคุมไม่ครบตามแบบสัมภาษณ์ มี 2 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก พบว่า มีการควบคุมเรื่องเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง มีหลักประกันการทำงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ คือ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (2) ปัจจัยการบริหารทรัพยากรบุคคล พบว่า สหกรณ์จัดให้มีการควบคุมโดยมีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง หลักประกันการทำงาน การให้ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร รวมถึงมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ฝ่าฝืน หรือละเมิดระเบียบที่กำหนดหรือกระทำการทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีการควบคุม ได้แก่ แผนการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 7 แสดงผลการสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
เจ้าหน้าที่สินเชื่อทำหน้าที่รับ-จ่ายเงิน และจัดทำบัญชีย่อย		
1. มีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่สินเชื่อ เจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่บัญชี	✓	
2. ทุกสิ้นวัน มีการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการจ่ายเงินกู้ และการบันทึกบัญชีย่อยลูกหนี้เงินกู้ โดยผู้มีได้ทำหน้าที่ด้านสินเชื่อ	✓	
การจ่ายเงินกู้โดยไม่ได้รับอนุมัติ		
1. มีการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้โดยผู้มีอำนาจก่อนการจ่ายเงินกู้	✓	
2. มีการจดบันทึกรายงานการประชุมเกี่ยวกับการอนุมัติเงินกู้	✓	
การจ่ายเงินกู้เกินกว่าวงเงินที่ได้รับอนุมัติ		
1. ก่อนการจ่ายเงินกู้มีการตรวจสอบใบรับเงินกู้กับสัญญาเงินกู้และมติคณะกรรมการที่อนุมัติเงินกู้ โดยถูกต้องตรงกัน	✓	
2. มีการบันทึกจำนวนเงินที่อนุมัติในคำขอกู้ โดยผู้มีอำนาจอนุมัติ	✓	
การจ่ายเงินกู้โดยไม่มีหลักประกัน/หลักประกันไม่เป็นไปตามระเบียบ ฯ		
1. มีการจัดทำหนังสือค้ำประกันหรือหลักฐานอื่นต่อสหกรณ์ตามระเบียบที่กำหนด	✓	
2. มีการจัดทำทะเบียนผู้ค้ำประกัน/หลักประกัน	✓	

จากตารางที่ 7 แสดงผลการสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก โดยพิจารณาความเสี่ยงในเรื่องเจ้าหน้าที่สินเชื่อทำหน้าที่รับ-จ่ายเงิน และจัดทำบัญชีย่อย การจ่ายเงินกู้โดยไม่ได้รับอนุมัติ การจ่ายเงินกู้เกินกว่าวงเงินที่ได้รับอนุมัติ การจ่ายเงินกู้โดยไม่มีหลักประกัน/หลักประกันไม่เป็นไปตามระเบียบฯ ปรากฏว่าสหกรณ์มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ (1) ความเสี่ยงในเรื่องเจ้าหน้าที่สินเชื่อทำหน้าที่รับ-จ่ายเงิน และจัดทำบัญชีย่อย พบว่า สหกรณ์มีการควบคุมโดยการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่สินเชื่อ เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชี และทุกสิ้นวันมีการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการจ่ายเงินกู้ และการบันทึกบัญชีย่อยลูกหนี้เงินกู้ โดยผู้มีได้ทำหน้าที่ด้านสินเชื่อ (2) ความเสี่ยงในเรื่องการจ่ายเงินกู้โดยไม่ได้รับอนุมัติ พบว่า มีการควบคุมโดยการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้โดยผู้มีอำนาจก่อนการจ่ายเงินกู้ มีการจดบันทึกรายงานการประชุมเกี่ยวกับการอนุมัติเงินกู้

(3) ความเสี่ยงในเรื่องการจ่ายเงินกู้เกินกว่าวงเงินที่ได้รับอนุมัติ พบว่า มีการควบคุมโดยก่อนการจ่ายเงินกู้มีการตรวจสอบใบรับเงินกู้กับสัญญาเงินกู้และมติคณะกรรมการที่อนุมัติเงินกู้ โดยถูกต้องตรงกัน มีการบันทึกจำนวนเงินที่อนุมัติในคำขอกู้ โดยผู้มีอำนาจอนุมัติ (4) ความเสี่ยงในเรื่องการจ่ายเงินกู้โดยไม่มีหลักประกัน/หลักประกันไม่เป็นไปตามระเบียบฯ พบว่า มีการควบคุมโดยการจัดทำหนังสือค้ำประกันหรือหลักฐานอื่นต่อสหกรณ์ตามระเบียบที่กำหนด และมีการจัดทำทะเบียนผู้ค้ำประกัน/หลักประกัน

ตารางที่ 8 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
ข้อมูลข่าวสาร		
1. มีการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นจากสมาชิก	✓	
2. มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้ในการบริหารและตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	✓	
3. มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำแนะนำ เสนอต่อที่ประชุมใหญ่	✓	
4. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก และการประชาสัมพันธ์ด้านการบริการเงินกู้แก่สมาชิก	✓	
5. มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร	✓	
6. มีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกอย่างรวดเร็ว	✓	
ระบบสารสนเทศ		
1. คณะกรรมการดำเนินการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับเงินกู้แก่สมาชิกในการบริหารงานทันต่อเหตุการณ์	✓	
2. มีคู่มือ / คำแนะนำการปฏิบัติงาน หรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้	✓	
3. สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อให้ปฏิบัติงานต่อไปได้	✓	
4. มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม	✓	
5. ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ เหมาะสมกับการใช้งาน		✓

ตารางที่ 8 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก (ต่อ)

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
การป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ		
1. มีระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล		✓
2. มีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์	✓	
3. มีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ		✓
4. มีการสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอ ตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย	✓	
5. มีระบบป้องกันและเตือนภัยที่จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้า รับเหตุฉุกเฉิน	✓	
6. มีการจัดวางคอมพิวเตอร์ ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	✓	

จากตารางที่ 8 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก โดยพิจารณาในเรื่องข้อมูลข่าวสาร ระบบสารสนเทศและการป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ ปรากฏว่าเรื่องที่มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่เรื่องข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ มีการควบคุมโดยการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นจากสมาชิก มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับจ่ายเงินกู้สมาชิกอย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้ในการบริหารและตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำแนะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก และการประชุมสัมพันธ์ด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร และมีการให้บริการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกอย่างรวดเร็ว ส่วนที่เรื่องสหกรณ์มีการควบคุม ไม่ครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ มี 2 เรื่อง คือ (1) ระบบสารสนเทศ พบว่าเรื่องที่มีการควบคุม ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับเงินกู้แก่สมาชิกในการบริหารงาน ทันต่อเหตุการณ์ มีคู่มือ/คำแนะนำการปฏิบัติงาน หรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้ สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อให้ปฏิบัติงานต่อไปได้ มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีการควบคุม ได้แก่ ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ เหมาะสมกับการใช้งาน (2) การป้องกัน

คู่มือรักษาสารสนเทศ พบว่าเรื่องที่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ การสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย ระบบป้องกันและเตือนภัยที่จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้ารับเหตุสุดวิสัย และมีการจัดวางคอมพิวเตอร์ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ คือ ระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล และมีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 9 แสดงผลการสัมภาษณ์การติดตามและประเมินผลการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
1. มีรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก	✓	
2. คณะกรรมการดำเนินการมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกโดยสม่ำเสมอ	✓	
3. มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก	✓	
4. มีการรายงานปัญหาของการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์	✓	
5. มีการเปรียบเทียบการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกกับแผนงานที่กำหนดไว้	✓	
6. มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก	✓	
7. มีการนำข้อสังเกต / ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี / ผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้สมาชิมาพิจารณาดำเนินการ	✓	
8. มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก		✓

จากตารางที่ 9 แสดงผลการสัมภาษณ์การติดตามและประเมินผลการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก โดยพิจารณาในเรื่องการรายงาน การติดตาม การประชุม การเปรียบเทียบ การปรับปรุงแก้ไข ปรากฏว่าสหกรณ์มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ 7 เรื่อง คือ (1) มีรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่

สมาชิก (2) คณะกรรมการดำเนินการมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกโดยสม่ำเสมอ (3) มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก (4) มีการรายงานปัญหาของการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ (5) มีการเปรียบเทียบการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกกับแผนงานที่กำหนดไว้ (6) มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก และ (7) มีการนำข้อสังเกต/ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี / ผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกมาพิจารณาดำเนินการ ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมพันธได้แก่ การติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก

ด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ

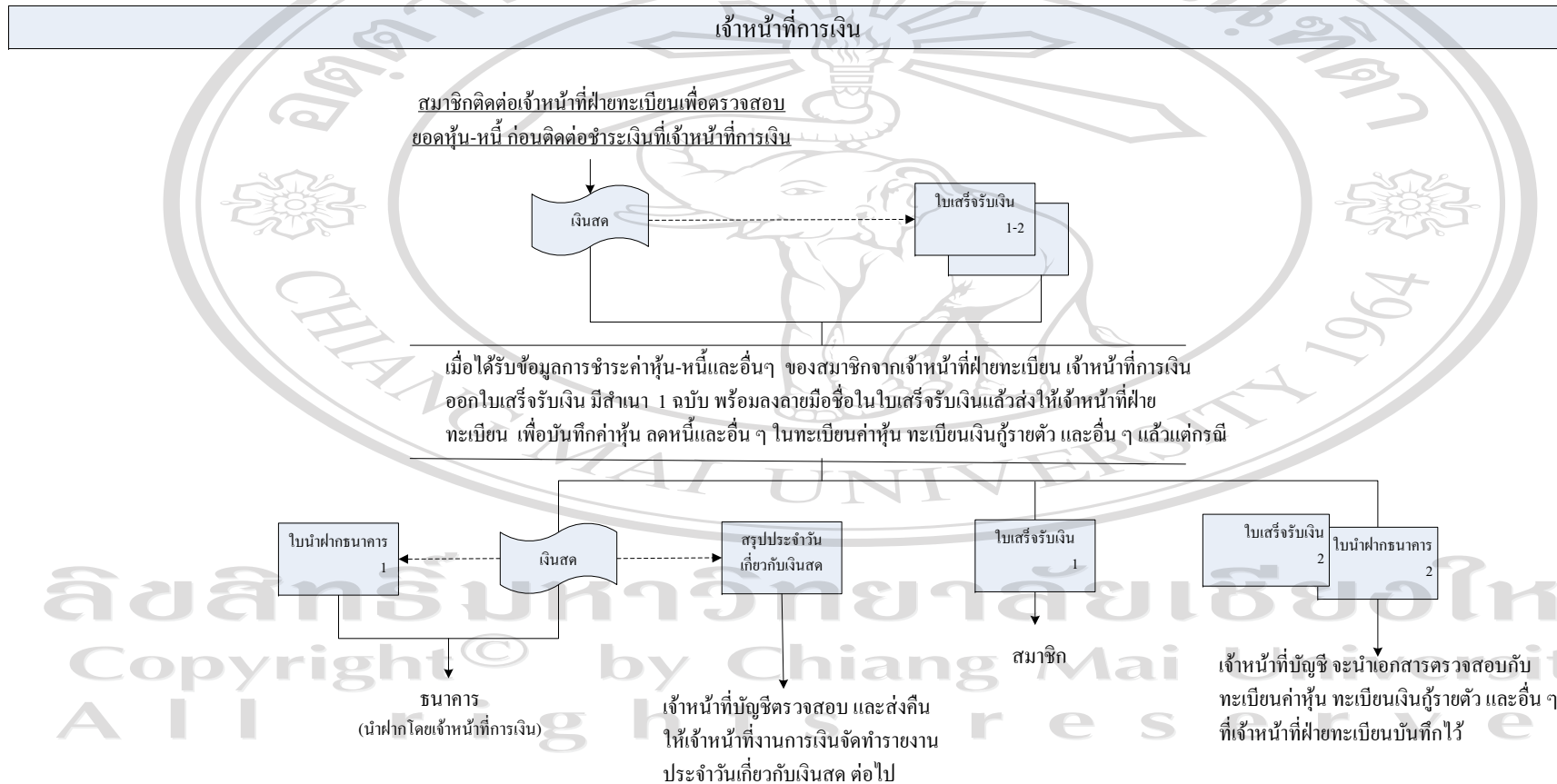
ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีสังเกตการณ์ปฏิบัติหน้าที่ด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ พบว่า การปฏิบัติงานด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ แสดงตามภาพที่ 5 กรณีรับชำระไม่ผ่านหน่วยงานต้นสังกัด ภาพที่ 6 และภาพที่ 7 กรณีรับชำระผ่านหน่วยงานต้นสังกัด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 5 ทางเดินเอกสาร

แสดงการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่นๆ โดยไม่ผ่านหน่วยงานต้นสังกัดของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด

(หน้า 1 จากทั้งหมด 1 หน้า)

คำอธิบายการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ โดยไม่ผ่านหน่วยงานต้นสังกัด (ภาพที่ 5)

ตามปกติแล้วสหกรณ์ โดยเจ้าหน้าที่การเงินจะส่งรายการหักเงินค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ของสมาชิก ไปยังหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อทำการหักจากเงินได้รายเดือนของสมาชิก แต่การชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ในกรณีนี้หมายถึง การรับชำระของสมาชิกที่มีความประสงค์จะนำเงินมาชำระด้วยตัวเองที่สหกรณ์

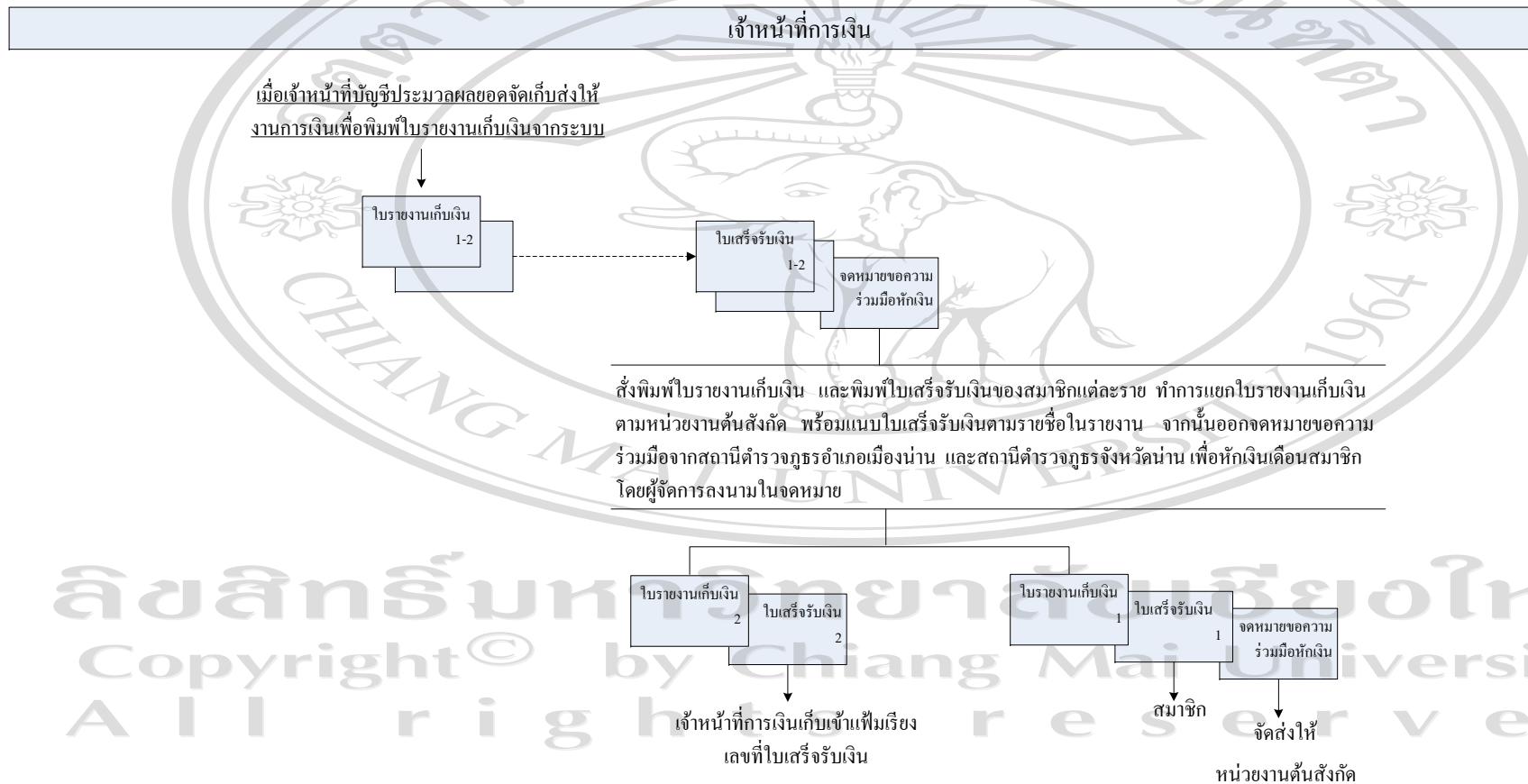
สมาชิกที่มาติดต่อชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ จะต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทะเบียนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบยอดเงินที่ต้องชำระ หลังจากนั้นจะส่งข้อมูลให้เจ้าหน้าที่การเงิน เมื่อเจ้าหน้าที่การเงิน ได้รับข้อมูลการชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ของสมาชิกแล้ว เจ้าหน้าที่การเงินจะออกใบเสร็จรับเงินซึ่งมีสำเนา 1 ฉบับ พร้อมลงลายมือชื่อ ตัวจริงมอบให้แก่สมาชิก ส่วนสำเนาส่งให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนบันทึกลงในทะเบียนรายตัวเพื่อบันทึกค่าหุ้น ลดหนี้และอื่น ๆ และนำกลับมาแนบกับสรุปประจำวันเกี่ยวกับเงินสด

เมื่อสิ้นวันทำการเจ้าหน้าที่การเงินจะนำเงินสดฝากธนาคาร พร้อมจัดทำสรุปประจำวันเกี่ยวกับเงินสด จากนั้นส่งสำเนาใบเสร็จรับเงิน และสรุปประจำวันเกี่ยวกับเงินสดให้เจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบ หลังจากที่เจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงส่งสรุปประจำวันเกี่ยวกับเงินสดคืนแก่เจ้าหน้าที่การเงิน เพื่อจัดทำรายงานเงินสดประจำวัน กับรายการรับฝากเงิน และถอนเงิน ส่วนสำเนาใบเสร็จรับเงินเจ้าหน้าที่บัญชีจะนำไปตรวจสอบกับทะเบียนรายตัวค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนบันทึกไว้

ภาพที่ 6 ทางเดินเอกสาร

แสดงการแจ้งยอดชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่นๆ ประจำเดือนให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด

(หน้า 1 จากทั้งหมด 1 หน้า)

คำอธิบายการแจ้งยอดชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ประจำเดือนผ่านหน่วยงานต้นสังกัด (ภาพที่ 6)

การแจ้งยอดชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่การเงิน โดยจะต้องผ่านการประมวลผลยอดการจัดเก็บจากเจ้าหน้าที่บัญชีก่อน โดยจะทำทุกวันที่ 8 - 9 ของเดือน เพื่อแจ้งยอดชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ภายในวันที่ 10 ของเดือน เมื่อเจ้าหน้าที่บัญชีประมวลผลยอดจัดเก็บเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่การเงินจะทำการส่งพิมพ์ใบรายงานเก็บเงินขึ้นมา 2 ฉบับ พร้อมจัดเตรียมใบเสร็จรับเงินค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ของสมาชิกแต่ละราย ซึ่งมีสำเนา 1 ฉบับ ทำการประทับลายมือชื่อผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่การเงินลงบนใบเสร็จรับเงินทุกฉบับ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่การเงินจะแยกใบรายงานเก็บเงินของแต่ละหน่วยงานต้นสังกัด แนบกับใบเสร็จรับเงินค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ

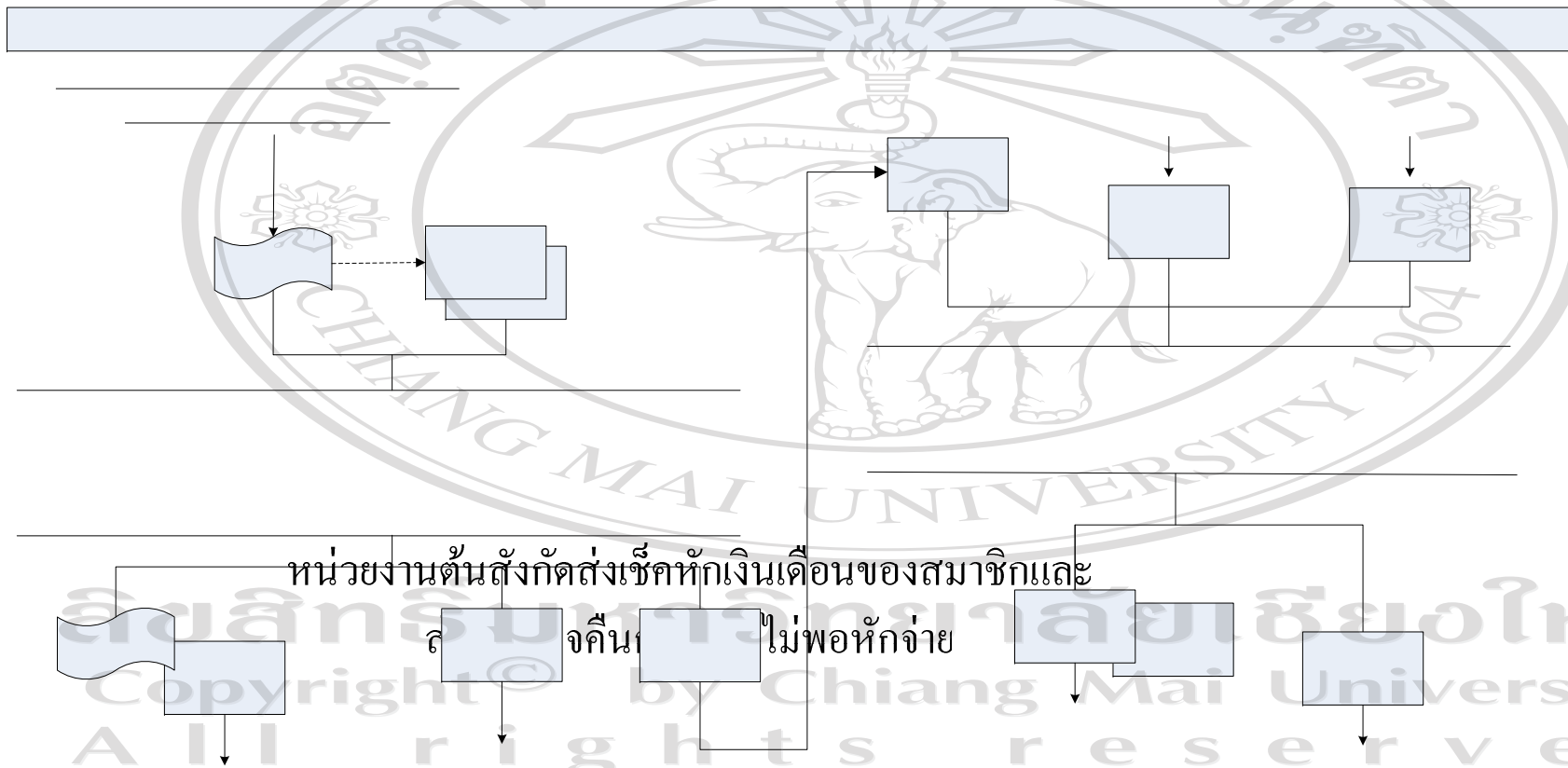
เมื่อเจ้าหน้าที่การเงินเตรียมเอกสารจัดเก็บให้หน่วยงานต้นสังกัดแล้ว จะทำการออกจดหมายขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่การเงินของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อหักเงินเดือนสมาชิกตามยอดชำระที่แจ้งในใบเสร็จรับเงินค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ โดยให้ผู้จัดการเป็นผู้ลงนาม ส่วนสำเนาใบเสร็จรับเงินเจ้าหน้าที่การเงินจะนำเก็บเข้าแฟ้มเรียงเลขที่ใบเสร็จรับเงิน และรายงานเก็บเงินอีก 1 ฉบับ เจ้าหน้าที่การเงินจะเก็บไว้เพื่อตรวจสอบยอดจัดเก็บต่อไป

เมื่อเจ้าหน้าที่การเงินได้รับเช็คจากทางหน่วยงานต้นสังกัด จะนำฝากธนาคารและทำการตัดยอดลูกหนี้ในระบบการเงินที่ทางเจ้าหน้าที่บัญชีประมวลผลจัดเก็บมาให้ หากทุกหน่วยงานต้นสังกัดหักเงินเดือนให้ได้ครบตามยอดที่แจ้งไป ลูกหนี้ค้างชำระจะมียอดเป็นศูนย์ ในกรณีที่หน่วยงานต้นสังกัดบางแห่งที่ส่งจำนวนเงินในเช็คให้ไม่ครบ เนื่องจากเงินเดือนสมาชิกมีไม่พอหักจ่าย ซึ่งเจ้าหน้าที่การเงินจะได้รับแจ้งว่าเป็นของสมาชิกคนใด คงเหลือยอดชำระเท่าไร พร้อมส่งใบเสร็จรับเงินค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ คืนให้แก่สหกรณ์ สมาชิกดังกล่าวก็จะมาชำระส่วนที่เหลือด้วยตนเองที่สหกรณ์

สิ้นวันทำการสุดท้ายของทุกเดือน เจ้าหน้าที่การเงินจะทำการตรวจเช็คยอดว่ามีสมาชิกรายใดที่ยังไม่ได้นำเงินมาชำระส่วนที่เหลือ เจ้าหน้าที่การเงินก็จะยกเลิกใบเสร็จรับเงินค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ และออกใบเสร็จใหม่เท่ากับยอดที่ทางหน่วยงานต้นสังกัดจัดเก็บจากสมาชิกรายนี้ให้ได้ เมื่อตรวจเช็คและแก้ไขรายการต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่การเงินสรุปรายงานการรับเงินเจ้าหน้าที่บัญชีสรุปรายงานยอดครบชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ซึ่งรายงานทั้งสองจะต้องตรงกันและเท่ากับใบนำฝากธนาคาร จากนั้นส่งใบเสร็จรับเงินที่ออกใหม่ให้เจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบ ลงลายมือชื่อ และส่งให้สมาชิก และตรวจสอบความถูกต้องของรายงาน

ภาพที่ 7 ทางเดินเอกสาร

แสดงการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่นๆ ประจำเดือนจากหน่วยงานต้นสังกัดของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนาน จำกัด

คำอธิบายการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ ประจำเดือนจากหน่วยงานต้นสังกัด
(ภาพที่ 7)

เมื่อเจ้าหน้าที่การเงินได้รับเช็คจากหน่วยงานต้นสังกัด จะนำฝากธนาคารและทำการตัดยอดลูกหนี้ในระบบการเงิน ที่ทางเจ้าหน้าที่บัญชีประมวลผลจัดเก็บมาให้ จากนั้นเจ้าหน้าที่การเงินสรุปรายงานการรับเงิน เจ้าหน้าที่บัญชีสรุปรายงานยอดรับชำระหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ซึ่งรายงานทั้งสองจะต้องตรงกันและเท่ากับใบนำฝากธนาคาร ในกรณีที่สมาชิกมีเงินเดือนคงเหลือไม่พอหักจ่ายและไม่มาชำระส่วนที่เรียกเก็บไม่ได้ภายในวันทำการสิ้นเดือน เจ้าหน้าที่การเงินจะทำการยกเลิกใบเสร็จรับเงินที่หน่วยงานต้นสังกัดหักเงินจากสมาชิกไม่ได้ส่งคืนให้ ส่วนที่เรียกเก็บไม่ได้สหกรณ์จะรอให้สมาชิกรนำเงินมาชำระด้วยตนเองที่สหกรณ์ เจ้าหน้าที่การเงินจะเก็บใบเสร็จรับเงินเรียงตามเลขที่และรายงานยอดรับชำระหุ้น-หนี้ เข้าแฟ้ม ส่วนเจ้าหน้าที่บัญชีจะได้รับรายงานการรับเงินเก็บไว้เป็นหลักฐานการบันทึกบัญชี

นอกจากสังเกตการณ์ปฏิบัติงานที่การรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ แล้ว ผู้ศึกษายังได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ ซึ่งผลการสัมภาษณ์แสดงตามตารางที่ 10 ถึงตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงผลการสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการควบคุมด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
ความซื่อสัตย์และจริยธรรม		
1. มีการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่	✓	
2. มีการสื่อสารทำความเข้าใจให้ทราบถึงบทลงโทษ	✓	
3. มีการดำเนินการเมื่อไม่ปฏิบัติตามที่กำหนด	✓	
บุคลากรด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ		
1. เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง	✓	
2. มีหลักประกันการทำงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง	✓	
3. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	✓	
4. มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม		✓
5. มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	✓	
โครงสร้างการดำเนินงานด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ		
1. มีการแบ่งส่วนงานที่ชัดเจน เหมาะสม	✓	
2. มีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจนและเหมาะสม	✓	
3. มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ	✓	
การบริหารทรัพยากรบุคคล		
1. มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง หลักประกันการทำงาน การให้ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร รวมถึงมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ฝ่าฝืน หรือละเมิดระเบียบที่กำหนดหรือกระทำการทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน	✓	
2. มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	✓	
3. มีแผนการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน		✓

จากตารางที่ 10 แสดงผลการสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการควบคุมด้านการรับชำระค่า หุ่น-หนี้ และอื่น ๆ โดยพิจารณาจากปัจจัยเรื่อง ความซื่อสัตย์และจริยธรรม บุคลากรด้านการรับ ชำระค่าหุ่น-หนี้ และอื่น ๆ โครงสร้างการดำเนินงานด้านการรับชำระค่าหุ่น-หนี้ และอื่น ๆ การ บริหารทรัพยากรบุคคล ปรากฏว่าปัจจัยที่มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์มี 2 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยความซื่อสัตย์และจริยธรรม พบว่ามีการควบคุมโดยการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และ จริยธรรมในการประพฤติ ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ มีการสื่อสารทำความเข้าใจให้ทราบถึงบทลงโทษ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรม และมีการดำเนินการเมื่อไม่ปฏิบัติตามที่กำหนด (2) ปัจจัย โครงสร้างการดำเนินงานด้านการรับชำระค่าหุ่น-หนี้ และอื่น ๆ พบว่า มีการควบคุมโดยการแบ่ง ส่วนงาน แบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจน เหมาะสมและมีการกำหนด ระเบียบและแนวปฏิบัติในด้านการรับชำระค่าหุ่น-หนี้ และอื่น ๆ ส่วนปัจจัยที่มีการควบคุมไม่ ครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์มี 2 ปัจจัย คือ (1) บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการรับชำระค่าหุ่น-หนี้ และอื่น ๆ พบว่า มีการควบคุมเรื่องเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง มี หลักประกันการทำงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่วนเรื่องที่ไม่มีการ ควบคุม คือ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (2) ปัจจัย การบริหารทรัพยากรบุคคล พบว่า สหกรณ์จัดให้มีการควบคุมโดยมีการกำหนดระเบียบและแนว ปฏิบัติด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง หลักประกันการทำงาน การให้ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร รวมถึงมาตรการ ลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ฝ่าฝืน หรือละเมิดระเบียบที่กำหนดหรือกระทำการทุจริต หรือก่อให้เกิดความ เสียหายแก่สหกรณ์ และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน มีการปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีการควบคุมได้แก่ แผนการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ด้านการรับชำระค่าหุ่น-หนี้และอื่น ๆ เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 11 แสดงผลการสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมด้านการรับชำระ
ค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
การปฏิบัติงานไม่เหมาะสม		
1. มีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้ทำหน้าที่การเงิน บัญชี และ ผู้อนุมัติ	✓	
2. มีการทํางบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร	✓	
การรับเงินแล้วไม่บันทึกบัญชี		
1. มีระบบเก็บรักษาใบเสร็จรับเงินที่เหมาะสมตามสภาพ	✓	
2. มีการออกใบเสร็จรับเงินทุกครั้งที่มีการรับเงิน	✓	
3. ใช้ใบเสร็จรับเงินเรียงตามลำดับเลขที่และลงลายมือชื่อผู้รับเงิน	✓	
4. ใบเสร็จรับเงินที่ถูกยกเลิกได้นำมาแนบติดไว้กับสำเนา	✓	
5. มีการทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน	✓	
6. การรับเงินด้วยเช็คมีการจัดทำทะเบียนคุมเช็ค	✓	
7. มีการยื่นขออนุญาตลูกหนี้เงินกู้อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	✓	
การเก็บรักษาเงินไม่ปลอดภัย		
1. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษาเงินสด	✓	
2. มีการเก็บรักษาเงินสดตามวงเงินที่กำหนด	✓	
3. มีการเก็บรักษาเงินและเช็คของสหกรณ์อยู่ในตู้นิรภัยหรือในที่ที่มีความปลอดภัย	✓	
4. มีการตรวจนับเงินสดในมือเปรียบเทียบกับบัญชีทุกวัน	✓	
การจัดทำบัญชีไม่ถูกต้อง		
1. มีผู้สอบทานความถูกต้องในการบันทึกบัญชี	✓	
2. มีการจัดทำบัญชีเรียบร้อยเป็นปัจจุบันตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด	✓	
3. มีการเปรียบเทียบยอดรวมของบัญชีย่อยกับบัญชีคุมเป็นประจำอย่างเหมาะสม	✓	
4. มีการเปรียบเทียบยอดคงเหลือตามหลักฐานของธนาคารกับบัญชีเงินฝากธนาคารเป็นประจำ	✓	
5. มีการจัดทำบทรดลงอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง	✓	

ตารางที่ 11 แสดงผลการสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมด้านการรับชำระ
ค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ (ต่อ)

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
การบันทึกทวนเรือนหุ้นไม่ครบถ้วน		
1. การส่งชำระค่าหุ้น / เพิ่มหุ้นเป็นไปตามระเบียบ	✓	
2. มีการจัดทำทะเบียนสมาชิก และมีสมุดคู่มือสมาชิก	✓	
3. มีการจ่ายคืนค่าหุ้นหลังจากการได้รับอนุมัติให้ลาออก	✓	
4. มีการเปรียบเทียบยอดในทะเบียนหุ้นว่าตรงกับยอดในบัญชีคุม	✓	
5. มีการยื่นขออนุญาตทวนเรือนหุ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	✓	
ลูกหนี้เงินกู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด		
1. มีการติดตามการใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์		✓
2. มีการติดตามทางถาวร / เร่งรัดลูกหนี้ที่ชำระหนี้ไม่เป็นไปตามกำหนดสัญญา	✓	
3. มีการจัดทำรายงานการติดตามหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ	✓	
คำนวณดอกเบี้ยเงินให้กู้ผิดพลาด		
1. มีการประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ในที่เปิดเผย	✓	
2. มีการทดสอบการคำนวณดอกเบี้ยเงินให้กู้ / ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ คำนวณดอกเบี้ย	✓	
โปรแกรมระบบบัญชีของสหกรณ์		
1. มีการใช้โปรแกรมระบบงานที่เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงาน		✓
2. มีคู่มือการใช้โปรแกรมระบบงานต่าง ๆ	✓	
3. กรณีออกไปเสิร์ฟรับเงินจากโปรแกรม มีการเรียงเลขที่ใบเสิร์ฟรับเงิน	✓	
4. มีการเริ่มต้นเลขที่ใบเสิร์ฟรับเงินใหม่ทุกปีบัญชี	✓	
5. มีรายงานการยกเลิกใบเสิร์ฟรับเงิน	✓	
6. โปรแกรมระบบงานไม่สามารถแก้ไขข้อมูลย้อนหลัง	✓	
7. ระบบงานที่ใช้อู่ไม่เปิดโอกาสให้แก้ไขโดยไร้ร่องรอย	✓	
8. เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านการใช้คอมพิวเตอร์	✓	
9. มีการกำหนดรหัสผ่านและเก็บเป็นความลับสำหรับเจ้าหน้าที่ทุกระดับใน การเข้าถึงข้อมูล		✓
10. มีการกำหนดผู้ดูแลระบบงาน/ผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงข้อมูลและมี รหัสผ่านโดยเฉพาะ		✓
11. มีการเปลี่ยนรหัสตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด		✓
12. มีการตรวจสอบและอนุมัติรายการก่อนการบันทึกข้อมูล	✓	

จากตารางที่ 11 แสดงผลการสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ โดยพิจารณาความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม การรับเงินแล้วไม่บันทึกบัญชี การเก็บรักษาเงินไม่ปลอดภัย การจัดทำบัญชีไม่ถูกต้อง การบันทึกทุนเรือนหุ้นไม่ครบถ้วน ลูกหนี้เงินกู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด คำนวณดอกเบี้ยเงินให้กู้ผิดพลาด โปรแกรมระบบบัญชีของสหกรณ์ ปรากฏว่าสหกรณ์มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ 6 เรื่อง ได้แก่ (1) ความเสี่ยงจากการปฏิบัติไม่เหมาะสม พบว่าสหกรณ์มีการควบคุมโดยมีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้ทำหน้าที่การเงิน บัญชี และ ผู้อนุมัติ มีการทำบัญชีแยกเงินฝากธนาคาร (2) ความเสี่ยงจากการรับเงินแล้วไม่บันทึกบัญชี พบว่ามีการควบคุมโดย มีระบบเก็บรักษาใบเสร็จรับเงินที่เหมาะสมตามสภาพ มีการออกใบเสร็จรับเงินทุกครั้งที่มีการรับเงิน ใช้ใบเสร็จรับเงินเรียงตามลำดับเลขที่และลงลายมือชื่อผู้รับเงิน ใบเสร็จรับเงินที่ถูกยกเลิกได้นำมาแนบติดไว้กับสำเนา มีการทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน การรับเงินด้วยเช็คมีการจัดทำทะเบียนคุมเช็ค มีการยื่นยันยอดลูกหนี้เงินกู้อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (3) ความเสี่ยงจากการรักษาเงินสดไม่ปลอดภัย พบว่ามีการควบคุมโดย มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษาเงินสด มีการเก็บรักษาเงินสดตามวงเงินที่กำหนด มีการเก็บรักษาเงินและเช็คของสหกรณ์อยู่ในตู้নিরภัยหรือในที่ที่มีความปลอดภัย มีการตรวจนับเงินสดในมือเปรียบเทียบกับบัญชีทุกวัน (4) ความเสี่ยงจากการจัดทำบัญชีไม่ถูกต้อง พบว่ามีการควบคุมโดยมีผู้สอบทานความถูกต้องในการบันทึกบัญชี มีการจัดทำบัญชีเรียบร้อยเป็นปัจจุบันตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด มีการเปรียบเทียบยอดรวมของบัญชีย่อยกับบัญชีคุมเป็นประจำอย่างเหมาะสม มีการเปรียบเทียบยอดคงเหลือตามหลักฐานของธนาคารกับบัญชีเงินฝากธนาคารเป็นประจำ มีการจัดทำบทดลองอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง (5) การบันทึกทุนเรือนหุ้นไม่ครบถ้วน พบว่ามีการควบคุมโดยการส่งชำระค่าหุ้น/เพิ่มหุ้นเป็นไปตามระเบียบ มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกและมีสมุดคู่มือสมาชิก มีการจ่ายคืนค่าหุ้นภายหลังจากการได้รับอนุมัติให้ลาออก มีการเปรียบเทียบยอดในทะเบียนหุ้นว่าตรงกับยอดในบัญชีคุม มีการยื่นยันยอดทุนเรือนหุ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (6) คำนวณดอกเบี้ยเงินให้กู้ผิดพลาด พบว่ามีการควบคุมโดยมีการประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ในที่เปิดเผย มีการทดสอบการคำนวณดอกเบี้ยเงินให้กู้/ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณดอกเบี้ย ส่วนความเสี่ยงที่มีการควบคุมไม่ครบถ้วน มี 2 เรื่อง ได้แก่ (1) ความเสี่ยงด้านลูกหนี้เงินกู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด พบว่ามีการควบคุมโดยมีการติดตามทวงถาม/เร่งรัดลูกหนี้ที่ชำระหนี้ไม่ปฏิบัติตามกำหนดสัญญา มีการจัดทำรายงานการติดตามหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ แต่ไม่มีการควบคุมในเรื่องการติดตามการใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (2) ความเสี่ยงเกี่ยวกับ โปรแกรมระบบบัญชีของสหกรณ์ พบว่ามีการควบคุมโดย มีคู่มือการใช้โปรแกรมระบบงานต่าง ๆ กรณีออกใบเสร็จรับเงินจากโปรแกรม มีการเรียงเลขที่ใบเสร็จรับเงิน มี

การเริ่มต้นเลขที่ใบเสร็จรับเงินใหม่ทุกปีบัญชี มีรายงานการยกเลิกใบเสร็จรับเงิน โปรแกรมระบบงานไม่สามารถแก้ไขข้อมูลย้อนหลัง ระบบงานที่ใช้อยู่ไม่เปิดโอกาสให้แก้ไขโดยไร้ร่องรอย เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มีการตรวจสอบและอนุมัติรายการก่อนการบันทึกข้อมูล ส่วนความเสี่ยงที่ไม่มีการควบคุม ได้แก่ การใช้โปรแกรมระบบงานที่เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงาน มีการกำหนดรหัสผ่านและเก็บเป็นความลับสำหรับเจ้าหน้าที่ทุกระดับในการเข้าถึงข้อมูล มีการกำหนดผู้ดูแลระบบงาน/ผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงข้อมูลและมีการสำรองข้อมูลโดยเฉพาะ มีการเปลี่ยนรหัสตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 12 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
ข้อมูลข่าวสาร		
1. มีการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นจากสมาชิก	✓	
2. มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้ในการบริหารและตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	✓	
3. มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำแนะนำ เสนอต่อที่ประชุมใหญ่	✓	
4. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ และการประชาสัมพันธ์ด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ	✓	
5. มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร	✓	
6. มีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ อย่างรวดเร็ว	✓	
ระบบสารสนเทศ		
1. คณะกรรมการดำเนินการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ในการบริหารงานทันต่อเหตุการณ์	✓	
2. มีคู่มือ / คำแนะนำการปฏิบัติงาน หรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้	✓	
3. สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อให้ปฏิบัติงานต่อไปได้	✓	

ตารางที่ 12 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ (ต่อ)

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
4. มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม	✓	
5. ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ เหมาะสมกับการใช้งาน		✓
การป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ		
1. มีระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล		✓
2. มีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์	✓	
3. มีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ		✓
4. มีการสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอ ตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย	✓	
5. มีระบบป้องกันและเตือนภัยที่จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้า รับเหตุสุดิวส์	✓	
6. มีการจัดวางคอมพิวเตอร์ ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	✓	

จากตารางที่ 12 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ โดยพิจารณาการควบคุมในเรื่องข้อมูลข่าวสาร ระบบสารสนเทศและการป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ ปรากฏว่าเรื่องที่มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ได้แก่เรื่องข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ มีการควบคุมโดยการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นจากสมาชิก มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ สม่ำเสมอเพื่อใช้ในการบริหารและตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำแนะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ และการประชาสัมพันธ์ด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร และมีการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ จากสมาชิกอย่างรวดเร็ว ส่วนที่เรื่องสหกรณ์มีการควบคุมไม่ครบตามแบบสัมภาษณ์ มี 2 เรื่อง คือ (1) ระบบสารสนเทศ พบว่าเรื่องที่มีการควบคุม ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับเงินกู้แก่สมาชิกในการบริหารงานทันต่อเหตุการณ์ มีคู่มือ/คำแนะนำการ

ปฏิบัติงาน หรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้ สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อให้ปฏิบัติงานต่อไปได้ มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีการควบคุม ได้แก่ ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ เหมาะสมกับการใช้งาน (2) การป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ พบว่าเรื่องที่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ การสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย ระบบป้องกันและเตือนภัยที่จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้ารับเหตุสุควิสัย และมีการจัดวางคอมพิวเตอร์ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ คือ ระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล และมีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 13 แสดงผลการสัมภาษณ์การติดตามและประเมินผลการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ

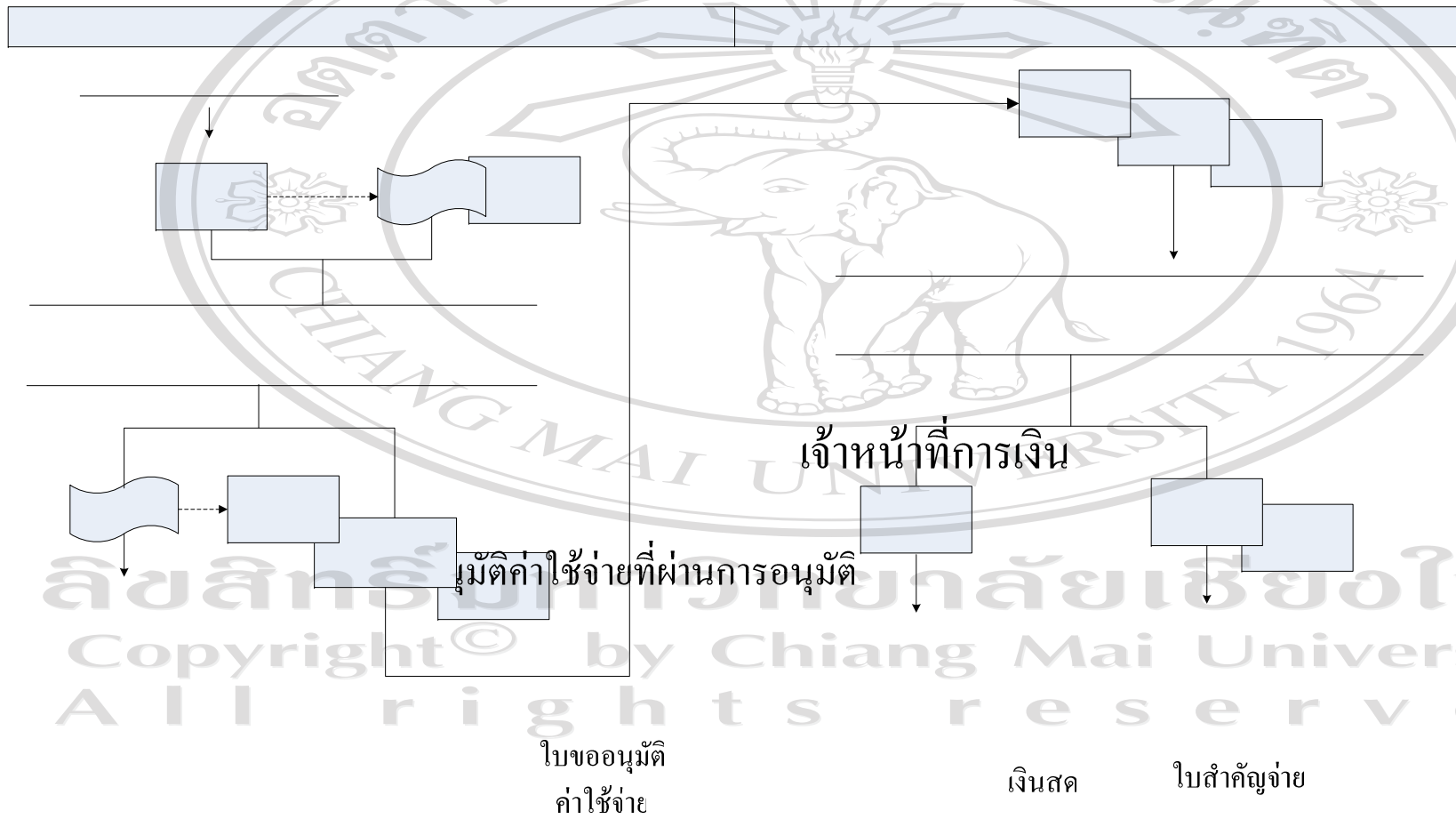
จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
1. มีรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการรับชำระหนี้ค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ	✓	
2. คณะกรรมการดำเนินการมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการรับชำระหนี้ค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ โดยสม่ำเสมอ	✓	
3. มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการรับชำระหนี้ค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ	✓	
4. มีการรายงานปัญหาของการรับชำระหนี้ค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์	✓	
5. มีการเปรียบเทียบการรับชำระหนี้ค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ กับแผนงานที่กำหนดไว้	✓	
6. มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการรับชำระหนี้ค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ	✓	
7. มีการนำข้อสังเกต / ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี / ผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการรับชำระหนี้ค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ มาพิจารณาดำเนินการ	✓	
8. มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรับชำระหนี้ค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ		✓

จากตารางที่ 13 แสดงผลการสัมภาษณ์การติดตามและประเมินผลการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ โดยพิจารณาในเรื่องการรายงาน การติดตาม การประชุม การเปรียบเทียบ การปรับปรุงแก้ไข ปรากฏว่าสหกรณ์มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ 7 เรื่อง คือ (1) มีรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ (2) คณะกรรมการดำเนินการมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ โดยสม่ำเสมอ (3) มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ (4) มีการรายงานปัญหาของการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ (5) มีการเปรียบเทียบการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ กับแผนงานที่กำหนดไว้ (6) มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ และ (7) มีการนำข้อสังเกต/ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี / ผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ มาพิจารณาดำเนินการ ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ได้แก่ การติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรับชำระค่าหุ้น-หนี้ และอื่น ๆ

ด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีสังเกตการณ์ปฏิบัติหน้าที่ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า การปฏิบัติงานด้านค่าใช้จ่าย แสดงตามภาพที่ 8 กรณีจ่ายค่าใช้จ่ายเป็นเงินสด และภาพที่ 9 กรณีจ่ายค่าใช้จ่ายด้วยเช็ค

ภาพที่ 8 ทางเดินเอกสาร
 แสดงการจ่ายค่าใช้จ่ายด้วยเงินสดของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด

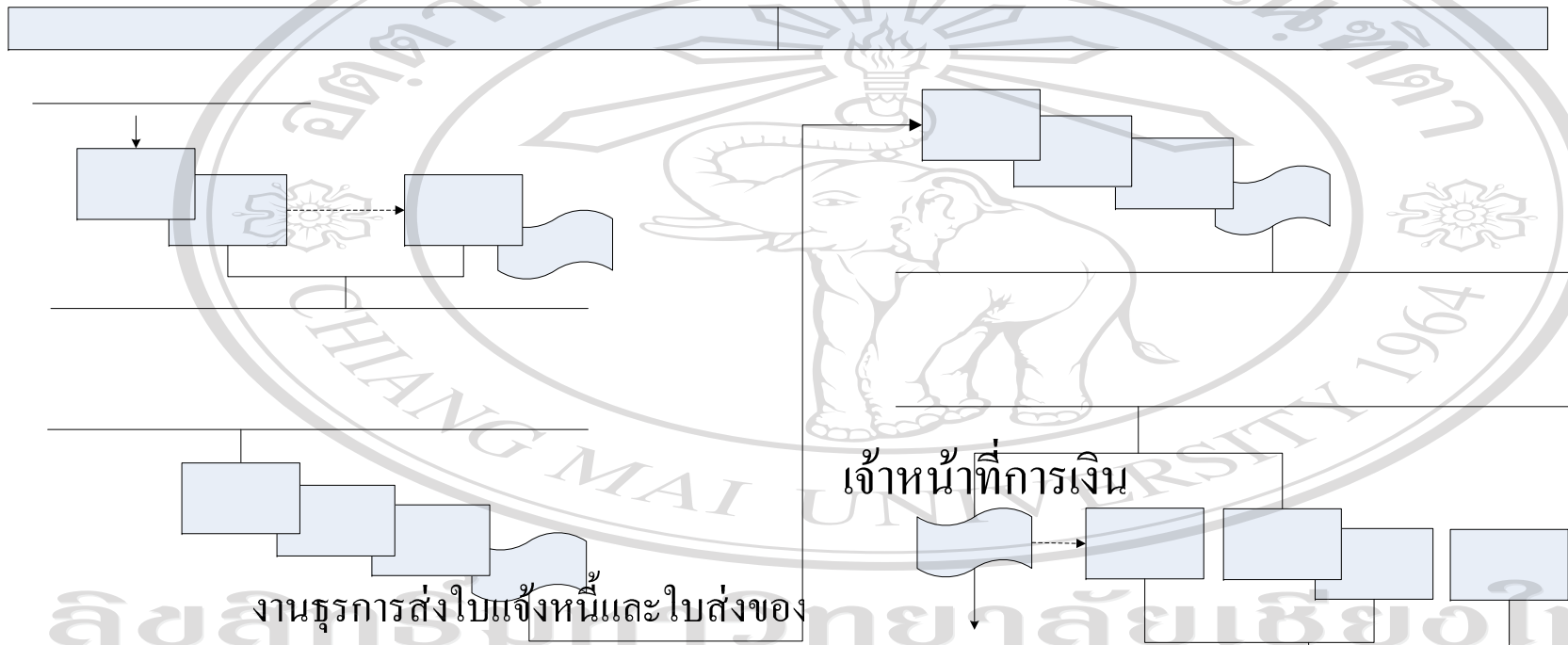
ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
 All rights reserved

คำอธิบายการจ่ายค่าใช้จ่าย กรณีจ่ายเป็นเงินสด (ภาพที่ 8)

เมื่อฝ่ายงานใดมีความประสงค์จะจ่ายค่าใช้จ่ายจำนวนเงินไม่มากนัก เช่น ซื้อวัสดุสำนักงาน จ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในสำนักงาน จะทำใบขออนุมัติค่าใช้จ่ายเสนอผู้มีอำนาจลงนาม คือ ผู้จัดการ หลังจากนั้นจะส่งให้เจ้าหน้าที่การเงิน เมื่อเจ้าหน้าที่การเงินได้รับใบขออนุมัติค่าใช้จ่ายจะตรวจสอบรายการ จำนวนเงินและลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติ หลังจากนั้นจะส่งเงินสดให้ผู้รับเงิน และได้รับใบเสร็จรับเงิน(จากบุคคลภายนอก) มา เจ้าหน้าที่การเงินจะนำเอกสารทั้งหมดส่งให้เจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบความถูกต้องและลงนาม เจ้าหน้าที่บัญชีจะบันทึกรายการและจัดเก็บเอกสารส่วนที่เป็นใบเสร็จรับเงินและใบสำคัญจ่าย ส่วนใบขออนุมัติค่าใช้จ่ายจะส่งคืนให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 9 ทางเดินเอกสาร
แสดงการจ่ายค่าใช้จ่ายด้วยเช็คของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด

งานธุรการส่งใบแจ้งหนี้และใบส่งของ

เจ้าหน้าที่การเงิน

ใบเสนอขอ
อนุมัติเช็ค

เช็ค

ใบแจ้งหนี้

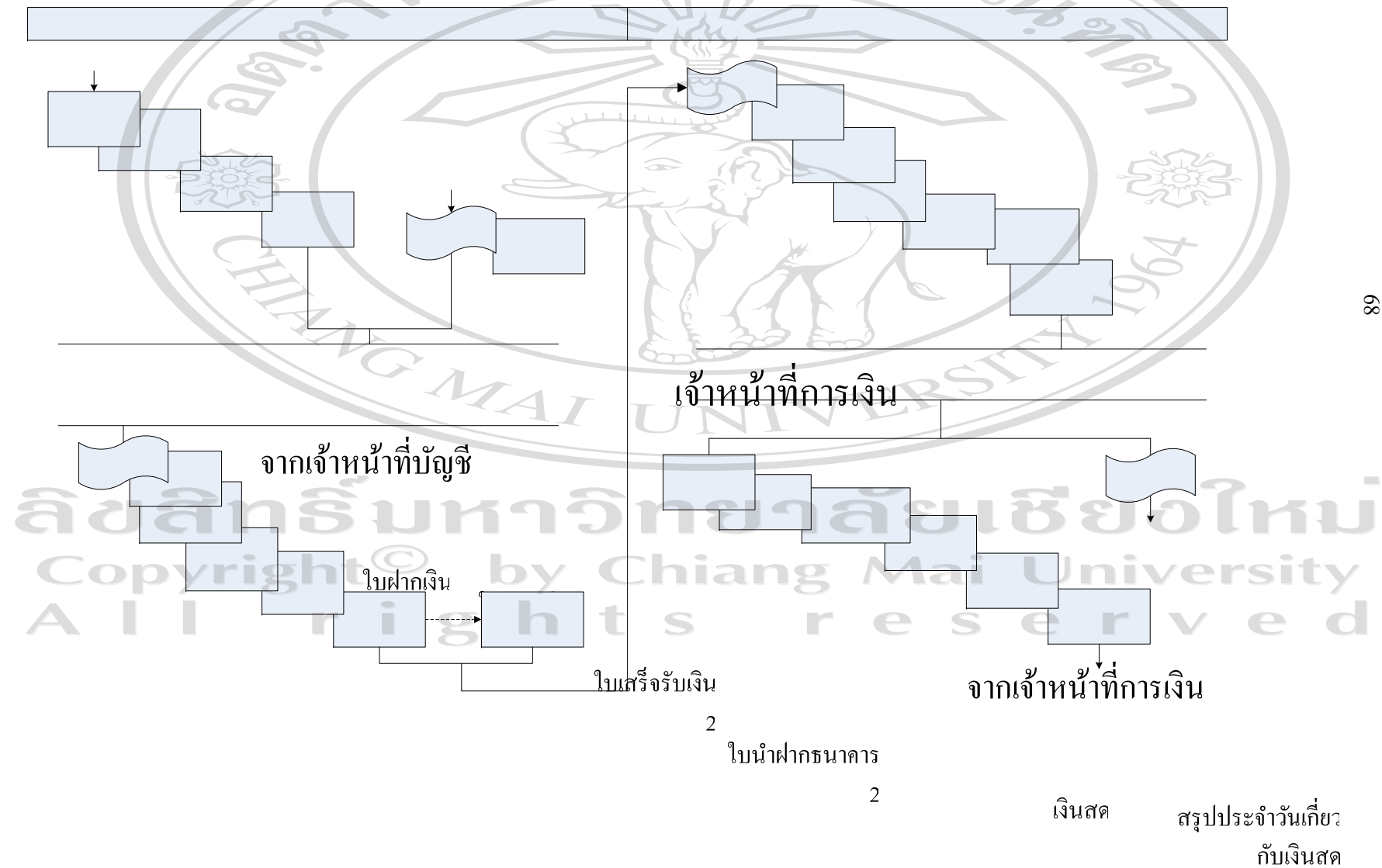
ใบส่งของ

คำอธิบายการจ่ายค่าใช้จ่าย กรณีจ่ายเป็นเช็ค (ภาพที่ 9)

การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนเล็กน้อยของสหกรณ์จะจ่ายเป็นเงินสด แต่หากเป็นค่าใช้จ่ายจำนวนมาก และเจ้าหน้าที่การเงินมีเงินสดคงเหลือในมือไม่เพียงพอ สหกรณ์จะจ่ายด้วยเช็ค การจ่ายค่าใช้จ่ายด้วยเช็ค ผู้ช่วยผู้จัดการซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการด้วย มีหน้าที่ขออนุมัติจัดซื้อและประสานรับใบแจ้งหนี้และใบส่งของ จะส่งให้กับเจ้าหน้าที่การเงินเพื่อตรวจสอบและรวบรวมเอกสาร พร้อมจัดทำใบเสนอขออนุมัติจ่ายเช็คและจัดทำเช็ค เพื่อเสนอผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติรายการจ่ายเงิน และลงนามในเช็ค หลังจากนั้นจะส่งเอกสารและเช็คให้เจ้าหน้าที่บัญชีตรวจสอบความถูกต้องและลงนาม จากนั้นเจ้าหน้าที่การเงินทำการจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่ พร้อมรับใบเสร็จรับเงิน และส่งเอกสารส่วนที่เป็นใบแจ้งหนี้ ใบส่งของและใบเสร็จรับเงินให้เจ้าหน้าที่บัญชี ส่วนใบเสนอขออนุมัติจ่ายเช็คจะเก็บเข้าแฟ้ม

จากการปฏิบัติงาน 4 ด้านของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด คือ ด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก ด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก ด้านการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ จากสมาชิก และด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย มีการจัดทำรายงานประจำวันให้เจ้าหน้าที่ต้องจัดทำ ดังภาพที่ 10 และภาพที่ 11

ภาพที่ 10 ทางเดินเอกสาร
แสดงการจัดทำรายงานประจำวันเกี่ยวกับเงินสด ของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด

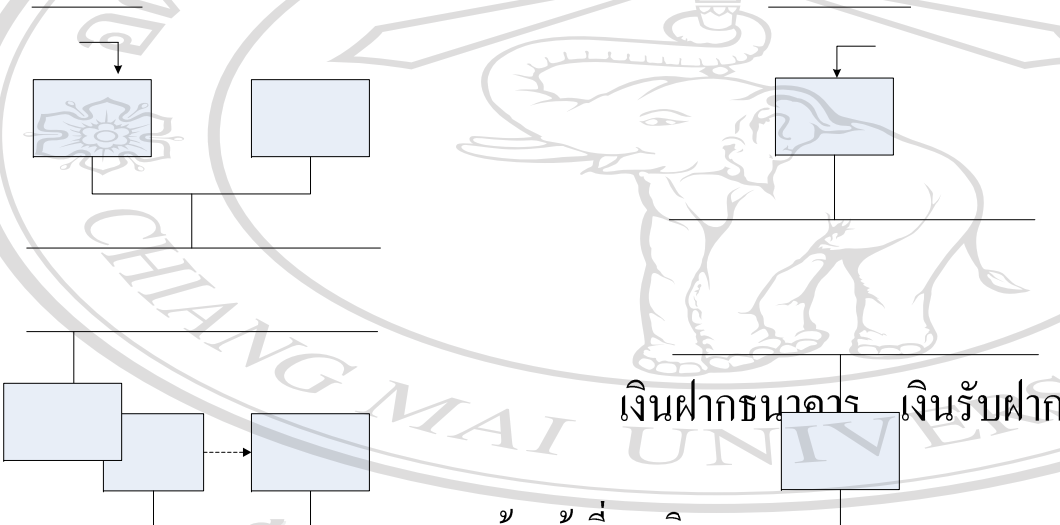
คำอธิบายการทำรายงานเงินสดประจำวัน (ภาพที่ 10)

รายงานเงินสดประจำวัน ประกอบไปด้วยรายการที่เกี่ยวข้องกับเงินสด คือใบรับฝากเงิน ใบถอนเงิน ใบนำฝากธนาคาร ใบเสร็จรับเงินจากการรับชำระค่าหุ้น-หนี้และอื่น ๆ ที่ไม่ผ่านจัดเก็บจากหน่วยงานต้นสังกัด และสรุปประจำวันเกี่ยวกับเงินสดของเจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้จัดทำรายงานเงินสดประจำวัน โดยนำเอกสารที่ผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่บัญชีเรียบร้อยแล้ว มาจัดทำรายงานเงินสดประจำวัน พร้อมตรวจนับเงินสดให้ตรงกับรายงาน หลังจากนั้นจะส่งเอกสารพร้อมเงินสดให้ผู้จัดการเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมตรวจนับเงินสดและลงนามรับทราบ และเก็บเงินสดไว้ในตู้নিরক্ষ เอกสารทั้งหมดจะส่งให้เจ้าหน้าที่บัญชี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 11 ทางเดินเอกสาร

แสดงรายงานสรุปยอดคงเหลือประจำวันของเงินฝากธนาคาร เงินรับฝาก หุ้น-หนี้ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด

เงินฝากธนาคาร เงินรับฝาก

เจ้าหน้าที่การเงิน

สรุปยอดเงินฝาก
ธนาคาร

สรุปยอดเงินฝาก

คำอธิบายรายงานสรุปยอดคงเหลือประจำวันของเงินฝากธนาคาร เงินรับฝาก หุ้น-หนี้
(ภาพที่ 11)

รายงานสรุปยอดคงเหลือประจำวันของเงินฝากธนาคาร หุ้น-หนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด เจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้จัดทำ ส่วนทะเบียนหุ้น-หนี้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนเป็นผู้จัดทำ ซึ่งจะทำการสรุปยอดคงเหลือของแต่ละรายการทุกสิ้นวันทำการเพื่อรายงานแก่ผู้บริหาร ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจบริหารการเงินของสหกรณ์ โดยมีรายงานและผู้จัดทำดังต่อไปนี้

1. สรุปยอดเงินฝากธนาคาร สหกรณ์ได้เปิดบัญชีไว้กับธนาคารต่าง ๆ ไว้หลายธนาคาร สิ้นวันทำการเจ้าหน้าที่การเงิน จะสรุปยอดเงินฝากธนาคาร
2. สรุปยอดเงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ จำกัด สหกรณ์ได้ให้บริการรับฝากเงินจากสมาชิก 3 ประเภทด้วยกัน สิ้นวันทำการเจ้าหน้าที่การเงินจะสรุปยอดเงินฝากสหกรณ์ประจำวัน
3. สรุปยอดหุ้น-หนี้ สหกรณ์มียอดคงเหลือหุ้น-หนี้ของสมาชิกเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ดูแลคือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน

รายงานทั้ง 3 ฉบับจะเสนอให้แก่ผู้จัดการ คณะกรรมการดำเนินการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจบริหารการเงินของสหกรณ์ต่อไป

นอกจากการสังเกตการณ์ปฏิบัติหน้าที่การจ่ายค่าใช้จ่ายแล้ว ผู้ศึกษายังได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ ซึ่งผลการสัมภาษณ์แสดงตามตารางที่ 14 ถึงตารางที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 14 แสดงผลการสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการควบคุมด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
ความซื่อสัตย์และจริยธรรม		
1. มีการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่	✓	
2. มีการสื่อสารทำความเข้าใจให้ทราบถึงบทลงโทษ	✓	
3. มีการดำเนินการเมื่อไม่ปฏิบัติตามที่กำหนด	✓	
บุคลากรด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย		
1. เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง	✓	
2. มีหลักประกันการทำงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง	✓	
3. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	✓	
4. มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม		✓
5. มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	✓	
โครงสร้างการดำเนินงานด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย		
1. มีการแบ่งส่วนงานที่ชัดเจน เหมาะสม	✓	
2. มีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจนและเหมาะสม	✓	
3. มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย	✓	
การบริหารทรัพยากรบุคคล		
1. มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง หลักประกันการทำงาน การให้ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร รวมถึงมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ฝ่าฝืน หรือละเมิดระเบียบที่กำหนดหรือกระทำการทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน	✓	
2. มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	✓	
3. มีแผนการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน		✓

จากตารางที่ 14 แสดงผลการสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการควบคุมด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย โดยพิจารณาจากปัจจัยเรื่อง ความซื่อสัตย์และจริยธรรม บุคลากรด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย โครงสร้าง การดำเนินงานด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย การบริหารทรัพยากรบุคคล ปรากฏว่าปัจจัยที่มีการควบคุม ครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์มี 2 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยความซื่อสัตย์และจริยธรรม พบว่ามีการควบคุม โดยการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และจริยธรรมในการประพฤติ ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ มีการ สื่อสารทำความเข้าใจให้ทราบถึงบทลงโทษเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรม และมีการ ดำเนินการเมื่อไม่ปฏิบัติตามที่กำหนด (2) ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงานด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย พบว่า มีการควบคุมโดยการแบ่งส่วนงาน แบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่าง ที่ชัดเจน เหมาะสมและมีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย ส่วนปัจจัยที่มี การควบคุมไม่ครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ มี 2 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยบุคลากรด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย พบว่า มีการควบคุมเรื่องเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง มีหลักประกันการ ทำงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบ สัมภาษณ์ คือ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (2) ปัจจัยการบริหารทรัพยากรบุคคล พบว่า สหกรณ์จัดให้มีการควบคุมโดยมีการกำหนดระเบียบและ แนวปฏิบัติด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุ แต่งตั้ง หลักประกันการทำงาน การให้ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร รวมถึง มาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ฝ่าฝืน หรือละเมิดระเบียบที่กำหนดหรือกระทำการทุจริต หรือ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีการควบคุมได้แก่ แผนการพัฒนาบุคลากรที่ ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อให้ความรู้ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 15 แสดงผลการสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
การปฏิบัติงานด้านการเงินไม่เหมาะสม		
1. มีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้ทำหน้าที่การเงิน บัญชี และ ผู้อนุมัติ	✓	
2. มีการทํางบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร	✓	
การจ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานการจ่าย/จ่ายเงินเข้า/จ่ายเงินเกิน		
1. มีการตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของเอกสารหลักฐานก่อนการจ่ายเงิน และประทับตรา "จ่ายแล้ว" ภายหลังการจ่ายเงิน		✓
2. มีการอนุมัติการจ่ายเงิน โดยผู้มีอำนาจอนุมัติ	✓	
3. การจ่ายเงินด้วยเช็คมีการระบุชื่อผู้มีสิทธิรับเงิน และมีการขีดคำว่า "ผู้ถือ" ออก	✓	
4. เช็คที่ยกเลิกการจ่ายได้มีการประทับตรา "ยกเลิก" และนำมาติดกับต้นขั้ว	✓	
5. มีการจัดทำทะเบียนคุมเช็คจ่าย	✓	
6. ไม่มีการลงลายมือชื่อล่วงหน้าในการสั่งจ่ายเช็ค	✓	

จากตารางที่ 15 แสดงผลการสัมภาษณ์การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย โดยพิจารณาความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการเงินไม่เหมาะสม การจ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานการจ่าย/จ่ายเงินเข้า/จ่ายเงินเกิน ปรากฏว่าสหกรณ์มีการควบคุมด้านการปฏิบัติงานด้านการเงินไม่เหมาะสมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ โดยการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้ทำหน้าที่การเงิน บัญชีและผู้อนุมัติ การทํางบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร สำหรับความเสี่ยงด้านการจ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานการจ่าย/จ่ายเงินเข้า/จ่ายเงินเกิน พบว่ามีการควบคุมโดย มีการอนุมัติการจ่ายเงิน โดยผู้มีอำนาจอนุมัติ การจ่ายเงินด้วยเช็คมีการระบุชื่อผู้มีสิทธิรับเงิน และมีการขีดคำว่า "ผู้ถือ" ออก เช็คที่ยกเลิกการจ่ายได้มีการประทับตรา "ยกเลิก" และนำมาติดกับต้นขั้ว มีการจัดทำทะเบียนคุมเช็คจ่าย ไม่มีการลงลายมือชื่อล่วงหน้าในการสั่งจ่ายเช็ค ส่วนรายการที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่มีประทับตรา "จ่ายแล้ว" ในเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายเงินภายหลังการจ่ายเงิน รายการนี้หมายความว่าสหกรณ์มีการควบคุมในเรื่องการตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของเอกสารหลักฐานก่อนการจ่ายเงิน แต่ไม่ได้ประทับตรา "จ่ายแล้ว" ลงในเอกสาร

ตารางที่ 16 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
ข้อมูลข่าวสาร		
1. มีการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นจากสมาชิก	✓	
2. มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่าย อย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้ในการบริหารและตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	✓	
3. มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานการจ่ายค่าใช้จ่าย การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำแนะนำ เสนอต่อที่ประชุมใหญ่	✓	
4. มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร	✓	
5. มีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายอย่างรวดเร็ว	✓	
ระบบสารสนเทศ		
1. คณะกรรมการดำเนินการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานทันต่อเหตุการณ์	✓	
2. มีคู่มือ / คำแนะนำการปฏิบัติงาน หรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้	✓	
3. สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อให้ปฏิบัติงานต่อไปได้	✓	
4. มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม	✓	
5. ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ เหมาะสมกับการใช้งาน		✓
การป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ		
1. มีระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล		✓
2. มีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์	✓	
3. มีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ		✓
4. มีการสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอ ตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย	✓	
5. มีระบบป้องกันและเตือนภัยที่จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้า รับเหตุสุดิวสัย	✓	
6. มีการจัดวางคอมพิวเตอร์ ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	✓	

จากตารางที่ 16 แสดงผลการสัมภาษณ์ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย โดยพิจารณาการควบคุมในเรื่องข้อมูลข่าวสาร ระบบสารสนเทศและการป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ ปรากฏว่าเรื่องที่มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ได้แก่เรื่องข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ มีการควบคุมโดยการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นจากสมาชิก มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้ในการบริหารและตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานการจ่ายค่าใช้จ่าย การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำแนะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร มีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายอย่างรวดเร็ว ส่วนที่เรื่องสหกรณ์มีการควบคุมไม่ครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ มี 2 เรื่อง คือ (1) ระบบสารสนเทศ พบว่าเรื่องที่มีการควบคุม ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานทันต่อเหตุการณ์ มีคู่มือ/คำแนะนำการปฏิบัติงานหรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อให้ปฏิบัติงานต่อไปได้ มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีการควบคุม ได้แก่ ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ เหมาะสมกับการใช้งาน (2) การป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ พบว่าเรื่องที่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ การสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย ระบบป้องกันและเตือนภัยที่จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้ารับเหตุสุดวิสัย และมีการจัดวางคอมพิวเตอร์ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ คือ ระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล และมีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 17 แสดงผลการสัมภาษณ์การติดตามและประเมินผลด้านการจ่ายค่าใช้จ่าย

จุดประเมินการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO	ผลการสัมภาษณ์	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
1. มีรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่าย	✓	
2. คณะกรรมการดำเนินการมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายโดยสม่ำเสมอ	✓	
3. มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่าย	✓	
4. มีการรายงานปัญหาของการจ่ายค่าใช้จ่าย และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์	✓	
5. มีการเปรียบเทียบการจ่ายค่าใช้จ่ายกับแผนงานที่กำหนดไว้	✓	
6. มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่าย	✓	
7. มีการนำข้อสังเกต / ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี / ผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายมาพิจารณาดำเนินการ	✓	
8. มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าใช้จ่าย		✓

จากตารางที่ 17 แสดงผลการสัมภาษณ์การติดตามและประเมินผลการจ่ายค่าใช้จ่ายโดยพิจารณาในเรื่องการรายงาน การติดตาม การประชุม การเปรียบเทียบ การปรับปรุงแก้ไข ปรากฏว่า สหกรณ์มีการควบคุมครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์ 7 เรื่อง คือ (1) มีรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่าย (2) คณะกรรมการดำเนินการมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายโดยสม่ำเสมอ (3) มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่าย (4) มีการรายงานปัญหาของการจ่ายค่าใช้จ่าย และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ (5) มีการเปรียบเทียบการจ่ายค่าใช้จ่ายกับแผนงานที่กำหนดไว้ (6) มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่าย และ (7) มีการนำข้อสังเกต/ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี / ผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายมาพิจารณาดำเนินการ ส่วนเรื่องที่ไม่มีการควบคุมตามแบบสัมภาษณ์ได้แก่ การติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าใช้จ่าย